

Genomförandet av det tredje körkortsdirektivet

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens proposition 2011/12:25 Genomförandet av det tredje körkortsdirektivet samt motionsyrkanden som väckts med anledning av propositionen. Vidare behandlas motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2011 som rör körkortsfrågor.

Genom förslaget genomförs det tredje körkortsdirektivet i svensk rätt. Många av de ändringar som föreslås syftar till en ökad trafiksäkerhet. Bland annat förstärks det stegvisa tillträdet till tyngre och mer effektstarka fordon. Det föreslås också höjda åldersgränser för tyngre och mer effektstarka motorcyklar och för lastbil och buss, för den som inte är yrkeschaufför. Fyra nya behörigheter för lastbil och buss införs: C1, C1E, D1 och D1E. Vidare införs en utökad behörighet B för den som vill köra ett något tyngre släp. Efter ett körprov kommer den utökade behörigheten B att ge möjlighet att framföra en fordonskombination som maximalt kan väga 4,25 ton, vilket är en ökning med 750 kg från den nuvarande B-behörigheten. Regeringen föreslår också några andra ändringar, bl.a. en justering av åldrar för övningskörning och en skärpning av läkares anmälningsplikt.

Utskottet tillstyrker propositionens lagförslag och avstyrker samtliga motioner. Utskottet välkomnar att förslaget syftar till att uppnå en ökad trafiksäkerhet byggd på en samsyn som gör det lättare att röra sig och arbeta inom EU. Utskottet konstaterar vidare att det nya regelverket innebär en angelägen ändring av möjligheten att med en utökad B-behörighet framföra tyngre släp.

Förslagen föreslås huvudsakligen träda i kraft den 19 januari 2013. Vissa ändringar som inte har samband med direktivet föreslås emellertid träda i kraft den 1 februari 2012.

I betänkandet finns en reservation från Socialdemokraterna och ett särskilt yttrande från Sverigedemokraterna.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden	6
Genomförandet av det tredje körkortsdirektivet	6
Bakgrund	6
Propositionen	7
Utskottets ställningstagande	20
Utbyte av utländska körkort	21
Bakgrund	21
Motionen	22
Utskottets ställningstagande	22
Allmänna körkortsfrågor	23
Motionerna	23
Utskottets ställningstagande	24
Körkort som resedokument	26
Bakgrund	26
Motionerna	27
Utskottets ställningstagande	27
Reservation	29
Utbyte av utländska körkort, punkt 2 (S)	29
Särskilt yttrande	30
Genomförandet av det tredje körkortsdirektivet, punkt 1 (SD)	30
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	31
Propositionen	31
Följdmotionen	31
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011	31
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	33

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Genomförandet av det tredje körkortsdirektivet

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i körkortslagen (1998:488),
2. lag om ändring i lagen (1998:489) om försöksverksamhet med villkorlig körkortsåterkallelse,
3. lag om ändring i yrkestrafiklagen (1998:490),
4. lag om ändring i lagen (2007:1157) om yrkesförarkompetens.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:25 punkterna 1–4.

2. Utbyte av utländska körkort

Riksdagen avslår motion

2011/12:T1 av Olle Thorell (S) yrkandena 1 och 2.

Reservation (S)

3. Allmänna körkortsfrågor

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:T203 av Anders Andersson (KD),

2011/12:T271 av Anna Steele (FP),

2011/12:T347 av Lars Beckman (M) och

2011/12:T348 av Lars Beckman (M).

4. Körkort som resedokument

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Sf316 av Arhe Hamednaca och Börje Vestlund (båda S) yrkande 1,

2011/12:T310 av Stefan Caplan (M) och

2011/12:T359 av Hillevi Larsson (S).

Stockholm den 1 december 2011

På trafikutskottets vägnar

Anders Ygeman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders Ygeman (S), Jan-Evert Rådström (M), Monica Green (S), Malin Löfsjögård (M), Lars Mejern Larsson (S), Sten Bergheden (M), Suzanne Svensson (S), Lars Tysklind (FP), Leif Pettersson (S), Anders Åkesson (C), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S), Edward Riedl (M), Stina Bergström (MP), Annelie Enochson (KD), Tony Wiklander (SD), Siv Holma (V) och Lotta Finstorp (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I proposition 2011/12:25 Genomförandet av det tredje körkortsdirektivet föreslår regeringen att riksdagen antar de förslag till ändringar i körkortslagen (1998:488), lagen (1998:489) om försök med villkorlig körkortsåterkallelse, yrkestrafiklagen (1998:490) och lagen (2007:1157) om yrkesförarkompetens som lagts fram i propositionen. Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2. Lagförslaget har granskats av Lagrådet.

Regeringen beslutade den 30 november 2006 att tillkalla en särskild utredare med uppgift att göra en översyn av körkortsförfattningarna och med dem sammanhängande författningar samt att analysera hur Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG av den 20 december 2006 om körkort (EUT L 403, 30.12.2006, s. 18, Celex 32006L0126), det tredje körkortsdirektivet, skulle genomföras i svensk rätt. I december 2008 lämnade utredningen sitt slutbetänkande En reformerad körkortslagstiftning – Genomförandet av tredje körkortsdirektivet (SOU 2008:130). Betänkandet har remissbehandlats. Ett utkast till lagrådsremiss remitterades vidare till ett urval remissinstanser.

I propositionen följer regeringen utredningens ändringsförslag i vissa delar. I andra delar gör regeringen justeringar. I ytterligare några delar frångås förslaget. De förslag som regeringen lägger fram rör till den helt övervägande delen genomförandet av det tredje körkortsdirektivet.

Med anledning av propositionen har en motion väckts. I detta sammanhang behandlar utskottet även sju motioner från den allmänna motionstiden 2011. Förslagen i motionerna återges i bilaga 1.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen lämnas förslag som genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG av den 20 december 2006 om körkort, det s.k. tredje körkortsdirektivet.

Med anledning av direktivet föreslås bl. a. en delvis ny indelning av körkortspliktiga fordon i behörigheter och vissa nya ålderskrav för körkort. Principen om s.k. stegvist tillträde till mer krävande fordon förstärks. Körkortsbehörigheterna C1, C1E, D1 och D1E, som tidigare varit frivilliga för medlemsstaterna att införa, föreslås bli obligatoriska. En ny motorcykelbehörighet A2 föreslås, liksom en möjlighet att få framföra tyngre släp än tidigare med B-körkort. Vidare föreslås nya harmoniserade bestämmelser om giltighetstid och förnyelse i fråga om körkort. Krav på anknytning till den medlemsstat som förnyar körkortet föreslås föras in i körkortslagen,

liksom att vissa medicinska krav ska uppfyllas för att behörighet att köra buss eller lastbil ska fortsätta att gälla efter körkortsförnyelse. En ny möjlighet att återkalla körkort som utfärdats trots att det fanns hinder för utfärdande föreslås också.

Regeringen föreslår samtidigt några andra ändringar. Åldersgränserna för att få övningsköra justeras. Vidare föreslås att förhandsbesked om körkortstillstånd och bevis om att körkort har utfärdats avskaffas. Möjligheten att begära att ett godkännande som handledare upphävs föreslås tas bort och ersätts med en begränsad giltighetstid för ett sådant godkännande. Internationella körkort föreslås få viss rättsverkan. Därtill föreslås en utökad anmälningsskyldighet enligt yrkestrafiklagen och körkortslagen för läkare. Slutligen lämnas vissa kompletterande förslag i fråga om tillsyn och kontroll inom det permanenta system med alkoholås som införs den 1 januari 2012.

Författningsförslagen föreslås huvudsakligen träda i kraft den 19 januari 2013. Vissa ändringar som inte har samband med direktivet föreslås emellertid träda i kraft den 1 februari 2012.

Utskottets överväganden

Genomförandet av det tredje körkortsdirektivet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens proposition om genomförandet av det tredje körkortsdirektivet. Utskottet välkomnar att förslaget syftar till att uppnå en ökad trafiksäkerhet byggd på en samsyn som gör det lättare att röra sig och arbeta inom EU. Utskottet konstaterar vidare att det nya regelverket innebär en angelägen ändring av möjligheten att med en utökad B-behörighet framföra tyngre släp.

Jämför särskilt yttrande (SD).

Bakgrund

De grundläggande bestämmelserna om behörighet att köra motordrivna fordon finns numera i körkortslagen (1998:488). Lagen kompletteras och fylls ut av körkortsförordningen (1998:980).

Kompletterande bestämmelser finns också i yrkestrafiklagen (1998:490) och i lagen (2007:1157) om yrkesförarkompetens. I yrkestrafiklagen finns bestämmelser om ytterligare krav på den som bedriver yrkesmässig trafik, dvs. trafik i vilken personbil, lastbil, buss, terrängmotorfordon eller traktortåg med förare ställs till allmänhetens förfogande mot betalning för transport av personer eller gods.

Därtill finns bestämmelser av betydelse för tillämpningen av körkortslagen i en rad andra författningar, bl.a. lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott, lagen (1998:489) om försöksverksamhet med villkorlig körkortsåterkallelse, lagen (2001:558) om vägtrafikregister, lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner, lagen (2009:121) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar och militärtrafikförordningen (2009:212) samt i anslutande förordningar.

De centrala bestämmelserna i körkortslagen är de som rör förarbehörighet, utfärdande och giltighet av körkort och andra handlingar som ger förarbehörighet samt körkortsingripande. I ett särskilt kapitel i lagen behandlas utländska körkort, i ett annat övningskörning.

Bestämmelserna i körkortslagen, i yrkestrafiklagen och i lagen om yrkesförarkompetens har anpassats till EU:s harmoniserade regelverk på respektive område.

Den rättsliga ramen för körkortslagstiftningen i Sverige och andra stater inom EES utgörs alltså av rådets direktiv 91/439/EEG av den 29 juli 1991 om körkort, det andra körkortsdirektivet. Direktivet ersatte rådets första körkortsdirektiv, 80/1263/EEG av den 4 december 1980. Det andra körkortsdirektivet

rektivet innehåller gemensamma regler i skilda ämnen som rör körkortet såsom bestämmelser om ömsesidigt erkännande av EES-körkort och tillämpningen av nationella bestämmelser på sådana, indelningen av behörigheten att köra körkortspliktiga fordon i kategorier, bestämmelser om utbyte, ersättning och erkännande av körkort samt återkallelse av eller annat ingripande mot körkort. Direktivet medger i viss utsträckning att medlemsstaterna avviker från bestämmelserna i dessa artiklar.

Det andra körkortsdirektivet ska nu ersättas av det tredje körkortsdirektivet, vars bestämmelser ska tillämpas fr.o.m. den 19 januari 2013. Direktivet innehåller en del nyheter i förhållande till det andra körkortsdirektivet. Den viktigaste förändringen är att direktivet påbjuder att medlemsstaterna inför harmoniserade regler om s.k. administrativ giltighetstid för körkort. Denna fråga överläts i det andra körkortsdirektivet till medlemsstaterna att bestämma i. Nu gäller i stället att körkort med behörigheterna AM, A1, A2, A, B, B1 och BE ska ha en giltighetstid på tio år, medan giltighetstiden för körkort med behörigheterna C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 och D1E ska vara fem år. För att behörigheterna ska gälla därefter måste körkortet förnyas, vilket endast får ske under förutsättningar liknande dem som gäller för att utfärda körkort. Andra viktiga förändringar rör kategoriindelningen av behörigheter.

Regeringen har bedömt att de ändringar i körkortslagstiftningen som den nu föreslår utan större svårigheter låter sig inordnas i den nuvarande körkortslagen. Genomförandet av det tredje körkortsdirektivet medför även följdändringar i lagen om yrkesförarkompetens.

Propositionen

Förarbehörighet

Regeringen föreslår att bestämmelserna i körkortslagen ska anpassas till direktivets bestämmelser om behörighetsordning och överensstämmelse mellan kategorier. I regeringens förslag till lagtext har de ändringar som körkortsdirektivet ger anledning till i möjligaste mån arbetats in i 2 kap. 5 § körkortslagen. I övrigt har ändringar gjorts i 3 kap. 6–7 §§ och det föreslagna 2 kap. 7 b § (nuvarande 5 a §) samt i 8 § samma kapitel.

Traktorkort omfattas inte av direktivet. Regeringen gör bedömningen att nu gällande regler om traktorkort och den förarbehörighet som följer av traktorkortet bör behållas.

Regeringen gör bedömningen att innehav av körkort, traktorkort eller förarbevis precis som i dag bör ge behörighet att köra motordrivna fordon. Ett körkort, traktorkort eller förarbevis bör fortfarande gälla fr.o.m. den dag då det utfärdas.

Regeringen föreslår också att beviset att körkort eller förarbevis utfärdats ska avskaffas. Om ett körkort har utfärdats men ännu inte lämnats ut och färdens äger rum inom två månader fr.o.m. den dag då det utfärdades ska föraren i stället för körkort medföra en handling som styrker hans eller hennes identitet.

Ett körkort eller förarbevis ska, enligt förslaget, upphöra att gälla om det inte har lämnats ut inom ett år från den dag då det utfärdats. Om ett körkort eller förarbevis upphör att gälla på denna grund ska den berörde kunna ansöka om att ett nytt körkort eller förarbevis utfärdas utan att förarprov avlagts. Ett körkort får emellertid endast utfärdas i ett sådant fall om den sökande efter det att körkortet blivit ogiltigt har meddelats körkortstillstånd för de behörigheter som upphört att gälla.

Lastbilar

Regeringen föreslår att två nya behörigheter för lastbils- och släpbehörighet ska införas: C1 och C1E. Körkort med behörigheten C1 ska ge rätt att framföra tung lastbil och personbil med en totalvikt som överstiger 3,5 ton, i båda fallen om totalvikten inte överstiger 7,5 ton. Till ett sådant fordon får kopplas ett släpfordon med en totalvikt av högst 750 kg. Behörigheten C1E ska ge rätt att framföra en bil som omfattas av behörigheten C1 eller B och ett eller flera släpfordon som är kopplade till sådana bilar om fordonskombinationens totalvikt inte överstiger 12 ton.

Ålderskravet för behörigheterna C1 och C1E ska vara 18 år. Ålderskravet för behörigheterna C och CE ska ändras till 21 år. Trots ålderskravet för behörigheterna C och CE får körkort utfärdas till en sökande som fyllt 18 år om förutsättningarna för att utföra godstransporter vid denna ålder är uppfyllda enligt lagen om yrkesförarkompetens.

De nya kategorierna C1 och C1E överensstämmer med artiklarna 4.4 d och 4.4 e i direktivet. Dessa tidigare frivilliga kategorier liksom deras avgränsning blir nu obligatoriska enligt körkortsdirektivet och måste således införas i svensk rätt.

Bussar

Regeringen föreslår att behörigheten D1 ska ge rätt att framföra en buss som är försedd med högst 16 sittplatser utöver förarplatsen och vars längd inte överskrider åtta meter samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till buss. Behörigheten D1E ska ge rätt att framföra en buss som omfattas av behörigheten D1 samt ett eller flera släpfordon, oavsett vikt, som är kopplade till bussen.

Ålderskravet för behörigheterna D1 och D1E ska vara 21 år. Ålderskravet för behörigheterna D och DE ska höjas till 24 år. Trots ålderskravet för behörigheterna D1 och D1E får körkort utfärdas till en sökande som fyllt 18 år om förutsättningarna för att utföra persontransporter vid denna ålder är uppfyllda enligt lagen om yrkesförarkompetens. Trots ålderskravet för behörigheterna D och DE får körkort utfärdas till en sökande som fyllt

23, 21, 20 respektive 18 år om de förutsättningar för motsvarande ålderskrav för att utföra persontransporter som anges i lagen om yrkesförarkompetens är uppfyllda.

Den nya kategorin D1 omfattar således bussar med begränsad längd och begränsat passagerarantal. Denna tidigare frivilliga kategori och kategorin D1E liksom deras avgränsning blir nu i likhet med kategorierna C1 och C1E obligatoriska enligt körkortsdirektivet och måste därför införas i svensk rätt. Körkort med behörigheterna D och DE ska ge samma behörigheter som i dag.

Motorcyklar

Regeringen föreslår att körkort med behörigheten A1 ska ge behörighet att framföra en tvåhjulig motorcykel vars motor har en slagvolym av högst 125 kubikcentimeter, en nettoeffekt av högst 11 kilowatt och ett förhållande mellan nettoeffekt och tjänstevikt som inte överstiger 0,1 kilowatt/kilogram. Körkort med behörigheten A1 ska även ge behörighet att framföra en trehjulig motorcykel med en nettoeffekt om högst 15 kilowatt. Förslagen är i enlighet med direktivet. Något utrymme för nationella undantag medges ej. Regeringen gör samtidigt bedömningen att ålderskravet för körkort med behörigheten A1 alltså bör vara 16 år.

Regeringen föreslår vidare att en ny behörighet A2 införs. Behörigheten ska ge rätt att framföra en tvåhjulig motorcykel med en nettoeffekt av högst 35 kilowatt och ett förhållande mellan nettoeffekt och tjänstevikt som inte överstiger 0,2 kilowatt/kilogram och som, om fordonets originalutförande har ändrats, har sitt ursprung i ett fordon med högst den dubbla effekten. Ålderskravet för förvärv av behörigheten A2 ska vara 18 år. Om sökanden har körkort med behörigheten A1 ska förarprovet bestå av endast ett körprov, annars av både ett kunskapsprov och ett körprov. I övrigt ska de allmänna förutsättningarna för att utfärda körkort vara uppfyllda.

Den nya kategorin A2 är obligatorisk att införa. Införandet av kategorin A2 innebär att en mellankategori införs mellan kategorierna A1 och A. Kategorin A2 motsvarar grovt sett den i dag befintliga ”begränsade A-behörigheten”, dvs. den inskränkning till en lättare typ av tung motorcykel som gäller för förare som är yngre än 21 år under de första två åren (se 2 kap. 6 § körkortslagen). Införandet av den nya behörigheten och reglerna för förvärv av denna behörighet bidrar till att förstärka principen om stegvist tillträde. Ålderskravet för förvärv av behörigheten kommer enligt artikel 4.2 b att vara detsamma oavsett tidigare erfarenhet, men för sökande som innehåft körkort med behörigheten A1 i minst två år föreskrivs i artikel 7.1 c i direktivet ett lindrigare krav på förarprov för den högre behörigheten.

I propositionen föreslås det vidare att behörigheten A ska ge rätt att framföra två- och trehjuliga motorcyklar oavsett slagvolym, effekt och förhållande mellan nettoeffekt och tjänstevikt. Behörigheten A ska inte längre ge rätt att framföra fyrehjulig motorcykel. Ålderskravet för förvärv av kör-

kort med behörigheten A ska vara 20 år under förutsättning att sökanden har haft körkort med behörigheten A2 i minst två år. I annat fall ska ålderskravet vara 24 år. Behörigheten A ska dock ge rätt att köra en trehjulig motorcykel som inte omfattas av behörigheten A1 först när körkorts innehavaren fyllt 21 år. Om sökanden har körkort med behörigheten A2 eller A1 ska förarprovet endast bestå av ett körprov. I annat fall ska förarprovet bestå av både ett kunskapsprov och ett körprov. I övrigt ska de allmänna förutsättningarna för att utfärda körkort vara uppfyllda. Vilka fordon kategorin A omfattar och vilka åldersgränser som gäller för kategorin framgår av artikel 4.3 c i direktivet. Direktivets bestämmelser om kategoriindelning och förvärv av behörighet är i många avseenden obligatoriska och medger t.ex. inte att Sverige inför några egna nationella underkategorier för två- och trehjuliga motorcyklar.

I propositionen föreslås det vidare att trehjuliga motorcyklar som inte omfattas av behörigheten A1 får framföras först från 21 års ålder. Samtidigt gör regeringen bedömningen att behörighet B även i fortsättningen bör omfatta tre- och fyrhjuliga motorcyklar. Ålderskravet för att få framföra sådana motorcyklar med stöd av behörigheten B bör alltså vara 18 år, med undantag för sådana trehjuliga motorcyklar som inte omfattas av behörigheten A1. Behörigheten B1 bör inte införas.

Genom tredje körkortsdirektivet införs körkortskategorin AM för moped klass I. Sverige har redan infört denna behörighet, och några ändringar i lagstiftningen behöver därför inte göras. Fr.o.m. den 19 januari 2013 är dock behörigheten harmoniserad inom EES.

Släpvagnskörning med personbil

Regeringen föreslår att det släpfordon som får kopplas till en personbil eller en lastbil som omfattas av behörigheten B får ha en totalvikt som antingen inte överstiger 750 kg eller överstiger 750 kg utan att fordonskombinationens totalvikt överstiger 3,5 ton. Det tidigare kravet att släpet inte får väga mer än dragfordonet tas bort.

Den som innehar körkort med behörigheten B och har godkänts i ett särskilt körprov får dock framföra en fordonskombination vars totalvikt överstiger 3,5 men inte 4,25 ton. Detta är en ny bestämmelse. Efter ett körprov kan alltså körkorts innehavaren ges en utökad B-behörighet. Den som redan har körkort med behörighet B behöver inte körkortstillstånd för att få genomföra det särskilda körprovet eller för att få övningsköra med en sådan fordonskombination som kräver utökad behörighet B. Det ska också, för den som inte har körkort med B-behörighet, gå att ansöka direkt om en utökad B-behörighet.

Samtidigt ändras reglerna för behörigheten BE. Den sammanlagda totalvikten för de släpfordon som får framföras med stöd av behörigheten BE får inte överstiga 3,5 ton.

Utfärdande och giltighet av körkort

Enligt 3 kap. 8 § körkortslagen får den som avser att ansöka om körkortstillstånd begära förhandsbesked i fråga om det finns hinder mot att meddela körkortstillstånd med hänsyn till sökandens personliga eller medicinska förhållanden. Regeringen föreslår, i likhet med utredningen, att möjligheten att få ett förhandsbesked om körkortstillstånd ska tas bort.

Vidare föreslås det i propositionen att bestämmelsen om att körkort inte får utfärdas för den som redan har ett körkort som är utfärdat i en annan EES-stat kompletteras med att hinder även föreligger för att utfärda körkort för den som har ett körkort som i en sådan stat är föremål för en åtgärd som är att likställa med återkallelse eller omhändertagande enligt körkortslagen.

Förutsättningarna för att utfärda körkort anges i 3 kap. 1 § körkortslagen. En av dessa förutsättningar är att sökanden inte har ett körkort som är utfärdat i en annan EES-stat. Denna regel svarar mot bestämmelsen i artikel 7.5 första stycket a–b i körkortsdirektivet om att det inte är tillåtet att inneha mer än ett körkort och att en medlemsstat ska vägra att utfärda ett körkort om det har fastställts att den sökande redan har ett körkort.

I artikel 11.4 första stycket i körkortsdirektivet finns en kompletterande regel om att en medlemsstat *ska* vägra att utfärda ett körkort till en sökande vars körkort har begränsats, omhändertagits eller återkallats av en annan medlemsstat. Regeringen föreslår därför att det i 3 kap. 1 § körkortslagen införs ett uttryckligt förbud mot att utfärda körkort även i det fall sökandens körkort är föremål för en åtgärd som är att likställa med återkallelse eller omhändertagande i en annan EES-stat. Regeringen gör samtidigt bedömningen att innehav av ett körkort som är utfärdat i en annan EES-stat inte bör utgöra hinder för beslut om körkortstillstånd.

I propositionen föreslås, i enlighet med det tredje körkortsdirektivet, att ett körkort med behörigheten AM, A1, A2, A, B eller BE ska förnyas inom tio år efter det att det har utfärdats eller senast förnyats. Ett körkort som även omfattar behörigheten C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE ska förnyas vart femte år från det att det utfärdades. Efter femårsförnyelse av ett körkort med behörigheten C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE fortsätter en sådan behörighet att gälla endast om körkortsinnehavaren i samband med ansökan om förnyelse har visat att de medicinska kraven för att ha behörigheten är uppfyllda. Ett sådant körkort ska förnyas med fem års intervall, räknat från utfärdandet, oavsett om det skett en förnyelse under tiden på grund av att körkortet gått förlorat eller att uppgifter i körkortet ändrats.

Tioårs- och femårsförnyelse av ett körkort får ske om körkortsinnehavaren är permanent bosatt i Sverige eller studerar här sedan minst sex månader. Körkortet får även förnyas om körkortsinnehavaren varken är permanent bosatt i en annan EES-stat eller studerar i en annan EES-stat sedan minst sex månader.

De nya bestämmelserna om förnyelse av körkort och förlängd giltighet av högre behörigheter föreslås även omfatta körkort som utfärdats före den 19 januari 2013. Regeringen bedömer att ett körkort, oavsett vilken behörighet det omfattar, liksom i dag bör upphöra att gälla om det inte förnyas efter ett föreläggande.

I artikel 7.3 andra till sjätte styckena i körkortsdirektivet anges ett antal krav som rör giltighetstid och förnyelse vid giltighetstidens utgång som medlemsstaterna kan välja att genomföra. Regeringen gör bedömningen att dessa inte bör införas i svensk rätt.

Enligt 3 kap. 14 § körkortslagen ska ett körkort också kunna förnyas om det har förstörts eller kommit bort eller om någon uppgift i det har ändrats. Så bör kunna ske även i fortsättningen. Av artikel 11.5 i direktivet följer att körkortsinnehavaren vid en sådan förnyelse av körkortet ska vara permanent bosatt i Sverige. Regeringen anför att på liknande sätt som vid förnyelse vid giltighetstidens utgång bör emellertid förnyelse även kunna ske för en innehavare av ett svenskt körkort som inte är permanent bosatt i en annan stat inom EES. I propositionen föreslås det sålunda att ett körkort även fortsättningsvis ska förnyas om det har förstörts eller kommit bort eller om någon uppgift i det har ändrats. Om förnyelse inte sker efter ett föreläggande kommer liksom i dag körkortet att upphöra att gälla. Förnyelse får ske om körkortsinnehavaren antingen är permanent bosatt i Sverige eller inte är permanent bosatt i någon annan stat inom EES. Regeringen gör bedömningen att de nuvarande bestämmelserna om ogiltighet av körkort bör behållas.

Övningskörning

De nya körkortsbehörigheter som måste införas och de ändringar i befintliga behörigheter som måste göras i körkortslagen på grund av det tredje körkortsdirektivet medför även ett behov av ändringar i bestämmelserna om ålderskrav för att få övningsköra. Regeringen föreslår att ålderskravet för övningskörning med fordon som kräver behörigheten A1 ska sänkas från 16 år till 15 år och 9 månader. Den som övningskör med en motorcykel som kräver behörigheten A2 ska ha uppnått en ålder av 17 år och 6 månader. För övningskörning med en tvåhjulig motorcykel som kräver behörigheten A krävs åldern 19 år och 6 månader under förutsättning att övningsföraren har haft körkort med behörigheten A2 under minst ett år och sex månader. Här tillämpar man principen om stegvist tillträde som föreskrivs i direktivet. Har övningsföraren inte innehaft behörigheten A2 under denna tid krävs i stället att han eller hon fyllt 23 år (direktstillträde).

I propositionen föreslås att den lägsta tillåtna åldern för att övningsköra med fordon som kräver utökad B-behörighet ska vara 17 år och 6 månader medan ålderskravet för att övningsköra med fordon som kräver behörigheten C1 eller C1E ska vara 18 år. Ålderskravet för övningskörning med fordon som kräver behörigheten C, CE, D1 eller D1E ska vara 20 år. Samma ålderskrav ska gälla för övningskörning med en trehjulig motorcy-

kel med en högre nettoeffekt än 15 kilowatt. För övningskörning med fordon som kräver någon av behörigheterna D och DE ska ålderskravet vara 23 år.

Utredningen föreslog i sitt betänkande samma ålderskrav för övningskörning för vissa behörigheter som för att förvärva förarbehörigheten. Regeringen gör dock bedömningen att de nu gällande ålderskraven 14 år och 9 månader, 15 år och 9 månader respektive 18 år för övningskörning med moped, snöskoter, terränghjuling och fordon som kräver behörigheten BE bör behållas. Även för övningskörning med fordon som kräver behörigheten B bör de nu gällande ålderskraven behållas, fransett det högre ålderskravet 20 år för att köra trehjulig motorcykel med en högre nettoeffekt än 15 kilowatt. Regeringen anför att principen i möjligaste mån bör vara att den tidpunkt då körkortet tidigast kan utfärdas föregås av en period då sökanden får övningsköra.

Regeringen föreslår vidare att vid körträning som också utgör övningskörning enligt lagen om yrkesförarkompetens ska andra ålderskrav gälla i vissa fall. I stället för ålderskravet 20 år ska det gälla att den som körtränar inom ramen för oförkortad grundutbildning för fordon som kräver förarbehörigheten C eller CE ska ha uppnått en ålder av 18 år. I stället för ålderskravet 23 år ska det gälla att den som körtränar inom ramen för förkortad eller oförkortad grundutbildning för fordon som kräver förarbehörigheten D eller DE ska ha uppnått en ålder av 20 år.

De nya ålderskrav för övningskörning med tung lastbil, buss och släpfordon som regeringen föreslagit, och som hänger samman med de nya högre ålderskraven för att utfärda körkort för dessa behörigheter, överstiger i flera fall motsvarande ålderskrav för att utföra förvärvsmässiga transporter enligt lagen (2007:1157) om yrkesförarkompetens. Detta medför inga problem så länge grundutbildningen för yrkesförarkompetens äger rum inom gymnasieskolan eller den kommunala vuxenutbildningen. I 4 kap. 1 § körkortsförordningen föreskrivs att ålderskraven för övningskörning i körkorts-lagen inte ska gälla vid en sådan utbildning. Om en grundutbildning för yrkesförarkompetens inte äger rum inom skolväsendet utgör däremot de föreslagna åldersgränserna för övningskörning ett hinder för eleven att övningsköra under utbildningstiden. Regeringen föreslår därför att det i 4 kap. körkorts-lagen införs bestämmelser om undantag från de vanliga ålderskraven för övningskörning i dessa fall.

Regeringen föreslår att kravet slopas på den som inte har körkort med behörigheten B att inom tre år före övningskörningen ha haft körkort för det eller de slag av fordon med vilket körningen sker, om övningskörningen sker med sådant fordon eller sådan fordonskombination som kräver behörigheten C, D eller E. För att få övningsköra med sådana fordon eller fordonskombinationer som kräver behörigheten C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE ska det vara tillräckligt att inneha B-körkort eller att ha haft körkort för det slag av fordon med vilket körningen sker.

Det tredje körkortsdirektivet innehåller inte några bestämmelser om övningskörning. Regeringen anser bl.a. att det är omotiverat att upprätthålla kravet på att inom tre år före övningskörningen ha haft körkort för det slag av fordon med vilket körningen sker när något motsvarande krav inte gäller i de snarlika situationer som avses i 3 kap. 6 och 7 §§. Regeringen föreslår därför i likhet med utredningen att treårsgränsen i 4 kap. 4 § slopas.

Vid övningskörning i gymnasieskolan och den kommunala vuxenutbildningen gäller särskilda bestämmelser på grund av att övningsförare i en sådan verksamhet i regel är för unga för att ha B-körkort. I dessa fall aktualiseras inte frågan om treårsgränsen. Av bestämmelserna i 4 kap. 2 § körkortsförordningen (1998:980) framgår bl.a. att övningskörning med fordon som kräver behörigheten BE, C eller D inte får ske innan de kunskaper och färdigheter som krävs för behörigheten B har uppnåtts. Regeringen bedömer att vid övningskörning i gymnasieskolan eller den kommunala vuxenutbildningen bör de särskilda reglerna att övningskörning med fordon som kräver behörigheten BE, C eller D inte får ske innan de kunskaper och färdigheter som krävs för behörigheten B har uppnåtts som gäller i dag ska fortsätta att gälla. Övningskörning med fordon som kräver behörigheten CE eller DE får på motsvarande sätt inte ske innan de kunskaper och färdigheter som krävs för behörighet för dragfordonet har uppnåtts. På motsvarande sätt bör dessa bestämmelser gälla de nya behörigheterna C1, C1E, D1 och D1E.

De grundläggande bestämmelserna om att övningskörning ska ske under uppsikt och kraven på den som ska utöva överinseendet finns i huvudsak i 4 kap. körkortslagen. Bestämmelserna om övningskörning i 4 kap. körkortslagen kompletterar och svarar i viss utsträckning emot bestämmelserna om förarbehörighet samt körkort och förarbevis i 2 och 3 kap. samma lag. Kompletterande bestämmelser finns i 4 kap. körkortsförordningen. I körkortsförordningen finns som tidigare nämnts också samtliga bestämmelser om övningskörning i det fall då övningskörning sker i gymnasieskolan eller den kommunala vuxenutbildningen. Regeringen bedömer att bestämmelserna om uppsikt under övningskörning även fortsättningsvis ska meddelas i körkortslagen respektive körkortsförordningen i samma utsträckning som i dag.

Regeringen föreslår vidare att begreppet ”körkort för fordon av det slag körningen avser” i 4 kap. 7 § körkortslagen ska ersättas av begreppet ”behörighet för fordon av det slag körningen avser”.

Regeringen föreslår också att möjligheten att begära att ett godkännande som handledare upphävs avskaffas. Samtidigt införs en giltighetstid om fem år för godkännande som handledare. Regeringen föreslår vidare att bestämmelserna om riskutbildning i 4 kap. 12–14 §§ körkortslagen förs ihop med motsvarande bestämmelser om introduktionsutbildning i 9–11 §§ samma kapitel.

Körkortsingripande

I 5 kap. 3 § körkortslagen anges i åtta punkter de olika återkallelsegrunderna som delvis motsvarar förutsättningarna för utfärdande av körkort i 3 kap. 2 § körkortslagen.

I propositionen föreslår regeringen att uppräkningslistan av återkallelsegrundande trafikbrott i 5 kap. 3 § 1 körkortslagen som avser vissa angivna trafikbrott ska indelas i underpunkter motsvarande brotten grov vårdslöshet i trafik, rattfylleri, grovt rattfylleribrott, brott enligt 30 § första, andra och tredje styckena lagen (1990:1157) om säkerhet vid tunnelbana och spårväg samt brott mot 10 kap. 2 § första, andra och tredje styckena järnvägslagen (2004:519). Detta innebär ett redaktionellt förtydligande av den befintliga lagtexten och motiveras med att möjligheterna att ta ut statistik för återkallelsegrunderna underlättas om det går att skilja de olika grunderna åt i vägtrafikregistret.

Regeringen föreslår vidare att bestämmelsen i 5 kap. 2 a § andra stycket 2 körkortslagen korrigeras med hänsyn till att spärrtiden och giltighetstiden för återkallelse tills vidare inte kan bestämmas i ett visst där angivet fall. I 5 kap. 3 § körkortslagen anges i åtta punkter de olika återkallelsegrunderna som delvis motsvarar förutsättningarna för utfärdande av körkort i 3 kap. 2 § körkortslagen. Den föreslagna regleringen innebär att spärrtiden eller giltighetstiden inte kan bestämmas vid återkallelse enligt 3 § 7, som gäller återkallelse av medicinska skäl, utan endast vid ett sådant brott som anges i 3 § 1–4 alternativt, vad gäller giltighetstid, misstanke om brottslig gärning. Lagtexten föreslås alltså ändras så att den bättre speglar innehållet i bestämmelserna.

Regeringen föreslår också att det i körkortslagen ska införas en ny återkallelsegrund, en nionde punkt, som innebär att ett körkort ska återkallas om det fanns hinder för att utfärda körkort vid tiden för körkortets utfärdande och hindret fortfarande består.

De återkallelsegrunder som nu föreligger avser huvudsakligen olika situationer då körkortsinnehavet kan ifrågasättas på grund av händelser som inträffat eller tillstånd som har uppkommit efter det att körkortet utfärdades eller, vad gäller sjukdom, omständigheter som inte var kända vid utfärdandetillfället.

Tredje körkortsdirektivet innehåller ett obligatoriskt krav på medlemsstaterna att frånta en körkortsinnehavare rätten att köra om körkortet utfärdats under felaktiga förutsättningar, dvs. där omständigheterna fanns redan vid körkortets utfärdande. Den svenska regleringen behöver därför kompletteras med en sådan återkallelsegrund. Den föreslagna återkallelsegrunden omfattar alla fall då körkort utfärdats trots att förutsättningarna för detta inte varit uppfyllda.

Regeringen gör i propositionen ett antal bedömningar i anslutning till de ovan nämnda förslagen. Regeringen gör bl.a. bedömningen att rekvisitet att körning kan ske utan fara för trafiksäkerheten för att medge en rätt att fortsätta köra under en viss tid trots att körkortet omhändertagits inte bör

återinföras i lagtexten såsom utredningen föreslagit. Regeringen anför bl.a. att en sådan förutsättning ligger i sakens natur. Regeringen gör också bedömningen att allmän brottslighet och personliga förhållanden i övrigt bör kvarstå som en särskild grund för återkallelse. Brotten olovlig körning och tillåtande av olovlig körning bör regleras på samma sätt som i dag och inte regleras särskilt i 5 kap. 3 § körkortslagen såsom utredningen föreslog.

Utländska körkort

Ett internationellt körkort är en handling som är avsedd att visas upp i andra länder och som utgör en översättning av det nationella körkortet till andra språk. Regler om och förebilder för internationellt körkort finns i var och en av de tre FN-konventioner om vägtrafik som Sverige har anslutit sig till: Pariskonventionen av den 24 april 1926, Genèvekonventionen av den 19 september 1949 och Wienkonventionen av den 8 november 1968.

Regeringen föreslår i propositionen att det ska anges i körkortslagen att ett utländskt körkort gäller tillsammans med ett internationellt körkort som är utformat i överensstämmelse med någon av dessa ovan nämnda konventioner, om det inte redan gäller på någon annan grund. Regeringen anser att innehav av ett giltigt nationellt körkort tillsammans med ett internationellt körkort som är utformat i enlighet med någon av dessa tre vägtrafikkonventioner bör gälla i Sverige och att detta för tydlighets skull bör framgå av lagtexten.

Regeringen gör samtidigt bedömningen att bestämmelser om att ett utländskt körkort endast ska gälla i Sverige om innehavaren uppfyller de ålderskrav som gäller för innehav av svenska körkort med motsvarande behörighet inte bör införas i körkortslagen, vilket föreslogs av utredningen. Ett sådant förslag skulle strida mot Sveriges konventionsåtaganden för innehavare av körkort från ett tredjeland.

Regeringen föreslår vidare med anledning av direktivet ändringar och förtydliganden i bestämmelserna om giltighetstid och utbyte vad gäller körkort som utfärdats i en stat inom EES, Schweiz eller Japan. I propositionen föreslås att bestämmelsen i körkortslagen om frivilligt utbyte av körkort som utfärdats i en av dessa stater för EES-körkortens del kompletteras med att utbyte vid utgången av den giltighetstid som anges på körkortet även får ske när körkortsinnehavaren inte är permanent bosatt i Sverige men studerar här sedan minst sex månader. Om utbytet av ett EES-körkort avser någon av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE och sker vid utgången av den giltighetstid som anges på körkortet, får utbyteskörkortet endast ge sådan behörighet om körkortsinnehavaren i samband med ansökan har visat att de medicinska kraven för att ha behörigheten är uppfyllda.

I propositionen föreslås också förtydliganden om att körkortsinnehavaren vid frivilligt utbyte har rätt att påkalla utbyte av sitt utländska körkort om förutsättningarna för det är uppfyllda. Förtydligandet innebär således

att det i 6 kap. 7 § införs en rätt till utbyte. Ett utländskt körkort som är utfärdat inom EES, Schweiz eller Japan och som gäller i Sverige ska efter ansökan bytas ut mot ett likvärdigt svenskt körkort, om innehavaren är bosatt i Sverige. Det föreslås också förtydliganden om att ett körkort som omfattas av bestämmelsen om frivilligt utbyte ska bytas ut – ersättas – även i det fall att körkortet förstörts eller kommit bort och att beslutet om att ersätta körkortet ska grundas på tillgängliga uppgifter. Också detta förtydligande omfattar förutom EES-länderna även Schweiz och Japan.

Vidare föreslås det i propositionen en bestämmelse om att ett körkort inte får bytas ut om det är föremål för en åtgärd som är att jämställa med återkallelse eller omhändertagande i en annan EES-stat.

Ett svenskt körkort som lämnats i utbyte mot eller ersatt ett EES-körkort med högre behörigheter ska förnyas första gången vid utgången av den giltighetstid som angavs på det utbytta körkortet, om utbytet eller ersättningen skedde före utgången av denna giltighetstid. Förnyelse ska alltså ske inom samma tid som om EES-körkortet inte hade bytts ut mot ett svenskt utan hade förnyats i det land där det utfärdades.

Regeringen bedömer att ett EES-körkort som förvärvats genom utbyte av ett körkort utfärdat i ett tredjeland även fortsättningsvis bör erkännas i Sverige. Körkortsdirektivet medger att en värdmedlemsstat vägrar att erkänna sådana EES-körkort ifall körkortsinnehavaren flyttar sin permanenta boställningsort till en annan medlemsstat än den som bytte ut ursprungskörkortet (artikel 11.6 andra stycket). Regeringen anser inte att det finns något avgörande skäl för att ändra bestämmelserna om erkännande eller utbyte av EES-körkort i detta avseende när nu körkortslagstiftningen ska anpassas till det tredje körkortsdirektivet.

Enligt gällande rätt kan utbyte av ett utländskt körkort mot ett svenskt endast ske för EES-körkort samt körkort utfärdade i Japan eller Schweiz. Skälet till att de sistnämnda länderna jämföras med EES-länder i detta hänseende är att Sverige har bilaterala avtal om utbyte av körkort med dem. Utredningen tog i sitt betänkande upp frågan om att utvidga möjligheterna att byta ut utländska körkort mot svenska men avstyrkte en sådan utvidgning. Utredningen ansåg att det är befogat att göra skillnad på tredjelandskörkort och EES-körkort bl.a. på grund av graden av harmonisering av körkortsbestämmelserna mellan EES-staterna. Utredningen ansåg också att kraven för att förvärva svenskt körkort inte borde innebära något större besvär eller någon betydande kostnad för den innehavare av ett tredjelandskörkort som vill fortsätta att köra bil efter det att hans eller hennes körkort blivit ogiltigt i Sverige. Vidare framhöll utredningen betydelsen av den obligatoriska riskutbildningen och värdet av bl.a. övning i halkkörning för förare i vårt nordliga klimat. Regeringen instämmer i utredningens överväganden och föreslår därför ingen utvidgning av de nuvarande utbytesmöjligheterna.

Lagförslagen i övrigt

Yrkesförarkompetens

Regeringen föreslår att lagen om yrkesförarkompetens ska anges vara tillämplig även på förare som utför gods- eller persontransporter med fordon som kräver behörigheten C1, C1E, D1 eller D1E. Dessa behörigheter ska inte längre jämföras med C, CE, D respektive DE. Definitionerna av gods- och persontransporter ska anpassas härtill. Lagens bestämmelser om hävdvunna rättigheter ska göras generellt tillämpliga på körkort utfärdade i en stat inom EES och även omfatta behörigheterna C1, C1E, D1 och D1E.

Regeringen föreslår vidare att en förare som förvärvat ett yrkeskompetensbevis för grundläggande kompetens genom grundutbildning för fordon som kräver förarbehörigheten C1 eller C1E ska fr.o.m.18 års ålder ska få utföra godstransporter med sådana fordon. En förare som utför godstransporter och som innehar ett giltigt yrkeskompetensbevis för grundläggande kompetens för fordon som kräver någon av behörigheterna C1, C1E, C eller CE ska inte behöva förvärva ett nytt yrkeskompetensbevis för fordon som kräver någon av de andra behörigheterna.

Tillsyn och kontroll av alkohol

Regeringen föreslår att Transportstyrelsen ska utöva tillsyn över efterlevnaden av de föreskrifter om godkännande av alkohol som har meddelats i anslutning till körkortslagen. Den som fått ett alkohol godkänt ska på begäran av Transportstyrelsen ge upplysningar och lämna ut handlingar i den utsträckning som behövs för tillsynen.

I propositionen föreslås det vidare att Transportstyrelsen i stället för att återkalla ett godkännande av alkohol får meddela varning om det kan antas att felet eller bristen rättas till.

Regeringen föreslår också att polisen ska ha rätt till tillträde till ett körkortspliktigt fordon som framförs av en körkortsinnehavare vars körkortsinnehav är förenat med villkor om alkohol för att kontrollera alkoholen. En sådan kontroll ska utföras så att den inte orsakar större olägenhet än vad som är nödvändigt med hänsyn till dess ändamål.

Polisens rätt till tillträde för att kontrollera alkohol ska även omfatta fordon som framförs av en körkortsinnehavare vars körkort är villkorligt återkallat enligt lagen om försöksverksamhet med villkorlig körkortsåterkallelse.

Läkares anmälningsskyldighet

Regeringen föreslår att rekvisitet ”uppenbart olämplig” i bestämmelsen om läkares skyldighet att anmäla innehavare av taxiförarlegitimation i 3 kap. 5 § yrkestrafiklagen ska ersättas med ”olämplig”. Det ska vidare införas en skyldighet för läkare att anmäla till Transportstyrelsen, om läkaren vid en undersökning eller genomgång av journalhandlingar finner det sannolikt att innehavaren av en taxiförarlegitimation av medicinska skäl är

olämplig att ha en sådan legitimation och denne motsätter sig en fortsatt undersökning eller utredning. En motsvarande ändring ska göras i fråga om läkares anmälningsskyldighet enligt körkortslagen.

Övriga frågor

Regeringen föreslår att ett beslut att inte förnya körkort ska få överklagas när beslutet grundar sig på att sökanden inte uppfyller tillämpliga krav på att vara permanent bosatt eller studera i Sverige alternativt saknar en sådan anknytning till en annan stat inom EES-området.

Regeringen gör också bedömningen att det inte bör införas några bestämmelser i lag om att körkort ska förses med mikroprocessor. Om sådana bestämmelser införs bör det ske i förordning eller myndighetsföreskrifter efter det att kommissionen har fastställt föreskrifterna för mikroprocessorn.

Regeringen föreslår vidare att förarprov inte ska få avläggas om giltighetstid för återkallelse tills vidare löper. I körkortslagen ska det uttryckligen anges att Transportstyrelsen prövar frågor om förnyelse av körkort och om ersättande av utländska körkort.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringen föreslår att de nya och ändrade bestämmelserna i körkortslagen ska träda i kraft den 1 februari 2012 i fråga om 4 kap. 8 §, 5 kap. 25 a, 27 och 28 §§ samt 10 kap. 2 § och i övrigt den 19 januari 2013. Bestämmelsen i 7 kap. 2 § första stycket 9 i sin nya lydelse ska dock tillämpas för tid fr.o.m. den 1 februari 2012.

Bestämmelsen i 5 kap. 25 a § ska fr.o.m. den 1 februari 2012 ha motsvarande tillämpning för en körkortsinnehavare vars körkort är villkorligt återkallat enligt lagen om försöksverksamhet med villkorlig körkortsåterkallelse.

Den nya lydelsen av 3 kap. 5 § yrkestrafiklagen ska träda i kraft den 1 februari 2012. De nya och ändrade bestämmelserna i lagen om yrkesförarkompetens ska träda i kraft den 19 januari 2013.

För en förarbehörighet som förvärvats före den 19 januari 2013 ska äldre föreskrifter gälla. För ett körkort som utfärdats före detta datum ska dock 3 kap. 12, 14 och 14 a §§, 7 kap. 2 § första stycket 4 och 8 kap. 2 § tillämpas i sina nya lydelse fr.o.m. den 19 januari 2013. Ett körkort med behörigheten C, CE, D eller DE ska då förnyas första gången enligt 3 kap. 14 § andra stycket vid det ordinarie förnysetillfälle som enligt äldre föreskrifter skulle ha infallit närmast efter den 18 januari 2013, dock senast den 19 januari 2023.

Trots ålderskraven i 3 kap. 1 § får körkort med behörigheten A, C, CE, D eller DE utfärdas till den som tidigare innehaft ett körkort med motsvarande behörighet, om det tidigare körkortet utfärdats före den 19 januari 2013. Då ska 2 kap. 6 § tillämpas i sin äldre lydelse.

Äldre föreskrifter ska fortfarande gälla för godkännanden som handläggare som har meddelats före den 1 februari 2012.

Regeringen gör bedömningen att ändringarna i yrkestrafiklagen och lagen om yrkesförarkompetens inte kräver några övergångsbestämmelser.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar inledningsvis att en stor del av de författningsförslag som regeringen lägger fram i propositionen syftar till att genomföra det tredje körkortsdirektivet i svensk rätt. Många av de ändringar som föreslås, såsom ett stegvist tillträde till tyngre och mer effektstarka fordon och höjda åldersgränser för tyngre och mer effektstarka motorcyklar, syftar till att öka trafiksäkerheten. Utskottet välkomnar förslag som bidrar till en ökad trafiksäkerhet. Utskottet välkomnar också propositionens förslag om skärpta regler för tillsyn av alkohol. Utskottet anser att förslagen i sin helhet är väl övervägda och också väl anpassade till den nationella rättsordningen.

Utskottet ser positivt på att en angelägen utökad B-behörighet nu kommer att införas genom direktivets och propositionens förslag för dem som vill köra ett något tyngre släp. Den utökade behörigheten B ger möjlighet att framföra en fordonskombination som maximalt kan väga 4,25 ton, vilket är en ökning med 750 kg. För den innehavare av B-behörighet som önskar få den utökade B-behörigheten kommer det att krävas ett körprov. Utskottet vill särskilt understryka vikten av såväl ett förenklat förfarande vad gäller körprov som rimliga kostnader för detta för den enskilde. Utskottet konstaterar att den lösning som regeringen valt med prov i stället för utbildning innebär en större flexibilitet för den enskilde. Utskottets uppfattning är således att det gäller att finna en rimlig avvägning mellan trafiksäkerhetsintresset och vikten av en smidig lösning för den enskilde.

Utskottet har under sin beredning uppmärksammat att den föreslagna lydelsen av körkortslagen vad gäller beteckningar inte överensstämmer med lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner. Enligt 1 kap. 2 § körkortslagen ska använda beteckningar motsvara de fordonsbegrepp som återfinns i lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner. I den föreslagna lydelsen av 2 kap. 5 § körkortslagen föreskrivs det hur förarbehörigheten för olika fordonsslag ska anges i körkort genom bestämmelser som tagits in i körkortslagen och som grundas på tredje körkortsdirektivet. Lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner är anpassad till det andra körkortsdirektivet. Lagrådet anförde vid sin beredning att det finns skäl att överväga om det går att anpassa definitionen av lätt motorcykel i lagen om vägtrafikdefinitioner så att det även fortsättningsvis är möjligt att i körkortslagen hänvisa dit. Regeringen har avstått från att nu lägga fram något förslag till ändring i denna lag. Utskottet förutsätter mot denna bakgrund att regeringen återkommer till riksdagen i frågan.

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag om lag om ändring i körkortslagen (1998:488), lag om ändring i lagen (1998:489) om försöksverksamhet med villkorlig körkortsåterkallelse, lag om ändring i yrkestrafiklagen (1998:490) och lag om ändring i lagen (2007:1157) om yrkesförarkompetens.

Utbyte av utländska körkort

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om regelverket för utbyte av utländska körkort. Utskottet förutsätter att regeringen inom ramen för den fortsatta utvecklingen av ett smidigt och ändamålsenligt regelverk med fortsatt höga krav på trafiksäkerhet överväger om det finns skäl att förändra den nuvarande regleringen av körkortsutbyte.

Jämför reservation (S).

Bakgrund

Ett utländskt körkort som är utfärdat i en stat inom EES, Schweiz eller Japan och som gäller i Sverige får, enligt den nuvarande lydelsen i körkortslagen 6 kap. 7 §, bytas ut mot ett likvärdigt svenskt körkort, om innehavaren är permanent bosatt i Sverige.

Sverige har gått från att ha en vidsträckt rätt till utbyte av körkort till att ha restriktiva regler. De tidigare generösa bestämmelserna om utbyte ändrades genom SFS 1991:741 efter förslag av utredningen Körkort 2000. I delbetänkandet Utbyte av utländska körkort (SOU 1990:52) framhölls trafiksäkerhetsaspekten som ett huvudskäl till att utbytena av körkort borde begränsas. Utredningen tog också upp problemet med att fastställa utländska körkorts äkthet respektive giltighet.

2007 års körkortsutredning anför i betänkandet En reformerad körkortslagstiftning – Genomförandet av tredje körkortsdirektivet (SOU 2008:130) att ett flertal av dessa skäl fortfarande är aktuella och i linje med det tredje körkortsdirektivets syften att minska förfalskningsmöjligheterna och öka trafiksäkerheten. Utredningen menar därför att det även fortsättningsvis bör krävas ett fullständigt förarprov av den som vill köra bil i Sverige efter ett års folkbokföring här. Utredningen konstaterar att det svenska systemet inte innebär något större besvär eller någon betydande kostnad för den som redan har ett utländskt körkort. Man anför vidare att det är av stort värde att alla nya förare i Sverige får genomgå en riskutbildning. Halkkörning är bl.a. av stor vikt i ett nordligt land. Genom att de nuvarande bestämmelserna behålls minimeras administrationen av kontroller av giltigheten för utländska körkortshandlingar, och myndigheternas resurser kan användas på ett mer effektivt sätt.

Ett körkort som är utfärdat i en stat utanför EES gäller, enligt de internationella vägtrafikkonventioner som Sverige är bundet av, i ett år fr.o.m. det datum då personen blev folkbokförd här. Därefter måste personen förvärva ett svenskt körkort. En sammanställning av 2007 års körkortsutredning visar att ett flertal EU-länder har mer generösa utbytesregler än Sverige.

I propositionen föreslås det att ett EES-körkort som förvärvats genom utbyte av ett körkort utfärdat i tredjeland även fortsättningsvis bör erkännas i Sverige. Regeringen anför i propositionen att dessa två situationer inte är helt jämförbara. Man anför bl.a. att ett tredjelandskörkort som bytts mot ett EES-körkort har underkastats viss kontroll, bl.a. i fråga om giltighet i ursprungslandet, av den utbytande medlemsstaten. De särskilda problemen med att kontrollera det utländska körkortets äkthet som brukar anföras mot en generell rätt att byta ut körkort från tredjeland blir därmed inte aktuella här.

Motionen

Med anledning av propositionen begärs i *motion 2011/12:T1 av Olle Thorell (S)* dels ett tillkännagivande om att ge regeringen i uppdrag att göra en översyn av valideringen av utländska körkort i Sverige (yrkande 1), dels ett tillkännagivande om att riksdagen frånhänder sig lagstiftningsrätten och att detta fortsättningsvis slås fast genom förordning (yrkande 2). I motionen framförs det att globaliseringens positiva effekter måste beaktas och tillvaratas när människor flyttar över gränser och söker sig till nya länder att verka i. Ett sätt att göra det på är att utvidga de nuvarande möjligheterna att byta ut utländska körkort mot svenska körkort, så att människor från fler länder som uppfyller de svenska körkortsreglerna får möjlighet att få ett svenskt körkort. Motionären anför också att regeringen bör beakta synpunkter från remissinstanser såsom Statens väg- och transportforskningsinstitut som ställt sig frågande till varför just medborgare från Japan och Schweiz ska ha generösare regler än andra när det gäller att få sina utländska körkort utbyta till svenska. Motionären anför vidare att det är angeläget att regeringen får i uppdrag att göra en översyn av reglerna i syfte att utvidga de nuvarande bestämmelserna. En lösning, menar motionären, kan vara att detta fortsättningsvis slås fast genom förordning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att lagstiftningen på trafikområdet normalt inte så explicit brukar peka ut enskilda länder som i det här fallet med Japan och Schweiz. I stället regleras ofta liknande typer av tillämpningsfrågor i form av förordningar utfärdade av regeringen eller genom myndighetsföreskrifter. I sammanhanget kan också nämnas att exempel finns från andra länder där regleringar innehåller krav om ett kontrollerande förarprov. I t.ex. Dan-

mark kan ett utländskt körkort bytas ut mot ett danskt körkort efter ett sådant förarprov. Utskottet anser mot denna bakgrund att det finns skäl att överväga en annan form av regelverk på området.

Utskottet vill samtidigt framhålla vikten av att den internationellt sett höga trafiksäkerheten i Sverige inte äventyras genom att mindre väl utbildade trafikanter tillerkänns möjlighet att byta ut sina utländska körkort. I sammanhanget kan särskilt nämnas den ökade vikt som numera läggs vid riskutbildningen i samband med förarutbildningen i Sverige, en kompetens som inte helt kan prövas vid ett förarprov.

Utskottet konstaterar att utbildning, forskning och arbete är en ökande anledning till att människor flyttar till andra länder. Med en ökad globalisering ökar också kraven på ett regelverk som underlättar människors vardag. En möjlighet att ge regeringen befogenhet att t.ex. ingå avtal med andra länder skulle, enligt utskottets uppfattning, också innebära att de svenska körkortsinnehavare som studerar, forskar eller arbetar i andra länder än EES-länder, Schweiz och Japan lättare skulle kunna byta ut sitt svenska körkort mot ett körkort i det aktuella landet. Utskottet förutsätter mot denna bakgrund att regeringen inom ramen för den fortsatta utvecklingen av ett smidigt och ändamålsenligt regelverk med fortsatt höga krav på trafiksäkerhet överväger om det finns skäl att förändra den nuvarande regleringen av körkortsutbyten.

Utskottet bedömer mot denna bakgrund att syftet med *motion 2011/12:T1 av Olle Thorell (S)* kan komma att tillgodoses, varför de aktuella motionsyrkandena avstyrks.

Allmänna körkortsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om olika körkortsfrågor med hänvisning till gällande regelverk.

Motionerna

I *motion 2011/12:T203 av Anders Andersson (KD)* anförs att det finns ett behov av en översyn av definitionen av och lagtexten om vad som är att betrakta som en motorcykel så att även eldrivna fordon inkluderas i körkortskraven. Motionären anför dels att definitionen av vad som är att betrakta som en motorcykel bör ses över i lagtexten så att även eldrivna fordon inkluderas, dels att en obligatorisk körkortsbehörighet klass A bör införas för eldrivna motorcyklar.

I *motion 2011/12:T348 av Lars Beckman (M)* begärs en översyn av regelverket för husbilar och husvagnar med låg lastförmåga. I motionen framförs det att den vikt som står i registreringsbeviset ofta inte överensstämmer med fordonets totala vikt. Konsekvensen av detta kan bli att förare

gör sig skyldiga till ett trafikbrott. Motionären framför därför önskemål om att de nya bestämmelserna i regelverket för husbilar och husvagnar med låg lastförmåga införs tidigare, redan sommaren 2012.

I *motion 2011/12:T347 av Lars Beckman (M)* begärs en dispens från den 16-årsgräns som finns för övningskörning för unga elever som går på en gymnasieutbildning där övningskörning är ett vanligt återkommande moment i undervisningen. Motionären hävdar att det orsakar problem dels för elever som inte har hunnit fylla 16 år, dels för skolornas planering av utbildningen då alla inte kan medverka under övningskörningarna.

I *motion 2011/12:T271 av Anna Steele (FP)* anförs det angående tillämpningen av körkortsindragning att den bedömning av personlighet som görs av personer som döms för brott ska vara mer restriktiv. Motionären anför att med den nuvarande tillämpningen av körkortsindragning kan följden i praktiken bli att personer i Sverige som sonat sitt brott efter avtjänat fängelsestraff i praktiken har en begränsad möjlighet att utöva yrken där körkort är en förutsättning. Att en del brottslingar får ett icke tidsbestämt straff är, menar motionären, inte rättssäkert. I motionen föreslås det därför att det endast bör vara när återfall i missbruk kan konstateras eller göras sannolikt som en körkortsindragning kan bli aktuell.

Utskottets ställningstagande

Tidigareläggning av ikraftträdandet av de nya bestämmelserna om höjda släpvagnsvikter

Med anledning av *motion 2011/12:T348 av Lars Beckman (M)* med önskemål om en tidigareläggning av ikraftträdandet av de nya bestämmelserna om höjda släpvagnsvikter kan utskottet konstatera att i artikel 16.1–2 i körkortsdirektivet föreskrivs vad gäller ikraftträdande av bestämmelserna att medlemsstaterna ska tillämpa dessa fr.o.m. den 19 januari 2013. Utskottet har vidare tidigare behandlat frågan om att tidigarelägga direktivets regler om höjda släpvagnsvikter och avvisat detta som omöjligt. Till denna uppfattning anslöt sig ett enigt utskott så sent som våren 2011 (se bet. 2010/11: TU12).

Elektriska motorcyklar

Vad gäller frågan om elektriska motorcyklar som tas upp i *motion 2011/12:T203 av Anders Andersson (KD)* konstaterar utskottet att definitionerna av motorcyklar i lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner, i tredje körkortsdirektivet samt i regeringens förslag till ny körkortslag också omfattar eldrivna motorcyklar. Utskottet konstaterar att motionen därmed är tillgodosedd.

Övningskörning

Vad gäller frågan om dispens från den 16-årsgräns som gäller för övningskörning som begärs i *motion 2011/12:T347 av Lars Beckman (M)* vill utskottet inledningsvis påminna om bestämmelserna i 4 kap. 1 § körkortsförordningen som föreskriver att ålderskravet för övningskörning i körkortslagen inte ska gälla för övningskörning inom gymnasieskolan eller den kommunala vuxenutbildningen.

Övningskörning med ett körkortspliktigt eller traktorkortspliktigt fordon får ske under utbildning på en nationell kurs i gymnasieskolan eller kommunal vuxenutbildning om den som övningskör har körkortstillstånd. Vid sådan övningskörning gäller, som ovan nämnts, inte de ålderskrav som anges i 4 kap. 2 § körkortslagen (1998:488).

I lagen (2007:1157) om yrkesförarkompetens anges olika ålderskrav för att utföra förvärvsmässiga gods- eller persontransporter med lastbil eller buss. Dessa underskrider i flera fall de ålderskrav som föreskrivs i körkortsdirektivet för att utfärda körkort med motsvarande behörigheter. Detta medför inga problem så länge grundutbildningen för yrkesförarkompetens äger rum inom gymnasieskolan eller den kommunala vuxenutbildningen, eftersom det i 4 kap. 1 § körkortsförordningen föreskrivs att ålderskraven för övningskörning i körkortslagen inte ska gälla vid sådan utbildning. Om grundutbildningen för yrkesförarkompetens inte äger rum inom skolväsendet utgör emellertid de föreslagna åldersgränserna för övningskörning ett hinder för eleven att övningsköra under utbildningstiden. Regeringen föreslår därför undantagsbestämmelser i körkortslagen i fråga om de vanliga ålderskraven för övningskörning i dessa fall. Liksom tidigare gäller dock inte något ålderskrav om utbildningen äger rum i gymnasieskolan eller den kommunala vuxenutbildningen. Utskottet konstaterar att motionen därmed är tillgodosedd.

Körkortsingripande

Anna Steele (FP) förespråkar i *motion 2011/12:T271* en mer restriktiv bedömning av personligheten vid körkortsindragning för de personer som döms för brott. Utskottet konstaterar att regeringen gör bedömningen att allmän brottslighet och personliga förhållanden i övrigt bör kvarstå som en särskild grund för återkallelse.

Körkortsutredningen föreslog att allmän brottslighet och personliga förhållanden i övrigt skulle utgå som en särskild grund för återkallelse av körkort. Utredningen ifrågasatte om det finns något samband mellan allmän brottslighet och trafiksäkerhet och således om återkallelse enligt 5 kap. 3 § 6 körkortslagen tjänar något trafiksäkerhetsintresse. Regeringen konstaterade att utredningen inte hade presenterat eller åberopat någon utredning som visar att ett sådant samband inte finns. Regeringen anför vidare att det bör finnas goda belägg för att återkallelsegrunden vilar på felaktiga antaganden för att det ska finnas skäl att avskaffa den. Utskottet delar denna uppfattning. I likhet med regeringen anser utskottet att samban-

det mellan allmän brottslighet eller personliga förhållanden i övrigt och trafiksäkerheten snarare är sannolikt, åtminstone i fråga om viss brottslighet. Utskottet delar således regeringen bedömning att allmän brottslighet och personliga förhållanden i övrigt bör kvarstå som en särskild grund för återkallelse.

Sammanfattande ställningstagande

Utskottet avstyrker samtliga här behandlade motioner, dvs. motion 2011/12:T203 av Anders Andersson (KD), motion 2011/12:T348 av Lars Beckman (M), motion 2011/12:T347 av Lars Beckman (M) samt motion 2011/12:T271 av Anna Steele (FP).

Körkort som resedokument

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att det svenska körkortet ska kunna användas på samma sätt som ett nationellt ID-kort inom EU.

Bakgrund

Vid resor till utlandet behövs ett pass, eller inom Schengenområdet, ett nationellt ID-kort. Båda dessa dokument utfärdas av polisen. Pass och nationella ID-kort utfärdas endast för svenska medborgare. Pass regleras i passlagen (1978:302), och för nationella identitetskort gäller förordning (2005:661) om nationellt identitetskort. Det finns internationella standarder för pass och övriga resehandlingar; bl.a. utfärdar FN-organet ICAO (International Civil Aviation Organisation) rekommendationer. Inom EU finns också gemensamma bestämmelser om resehandlingar. Svenska körkort, som saknar uppgift om medborgarskap, är därför inte giltiga resedokument inom EU.

Det nuvarande passet är försett med ett datachip som lagrar innehavarens personuppgifter och passfoto. Vid en passkontroll kan passinnehavaren fotograferas och passfotot i datachippet användas för att göra en jämförelse mellan ansiktena. Syftet är att säkra att personen på passfotot och den som använder passet är samma person.

Det nationella identitetskortet infördes i Sverige fr.o.m. den 1 oktober 2005. Sedan mars 2001 deltar Sverige fullt ut i Schengensamarbetet. Personkontrollerna mot övriga Schengenstater har upphävts, vilket innebär att resande inte behöver visa upp pass vid gränserna. Däremot behöver man kunna visa upp en giltig legitimationshandling som visar medborgarskap.

Ett nationellt ID-kort kan bara utfärdas för svenska medborgare. Med det nationella ID-kortet kan man resa till och vistas i en rad länder utan att medföra pass. Det nationella ID-kortet kan även användas som identitetshandling i Sverige. Fotografering måste ske på passexpeditionen för att säkra kvaliteten på fotot och utesluta risken för personförväxling. Ansiktshandlingen får sparas i ett lagringsmedium i ID-kortet. De biometriska data som tas fram ur ansiktshandlingen ska omedelbart förstöras när ID-kortet har lämnats ut eller ansökan har återkallats eller avslagits.

Som legitimation inom Sverige kan ett körkort, som utfärdas av Transportstyrelsen, eller ett vanligt ID-kort, som utfärdas av Skatteverket, användas.

Skatteverket kan utfärda ett ID-kort på ansökan av en person som har fyllt 13 år och som är folkbokförd i landet enligt folkbokföringslagen (1991:481). De ID-kort som Skatteverket utfärdar innehåller också en e-legitimation som kan användas för att utföra de e-tjänster som många myndigheter erbjuder, t.ex. att lämna inkomstdeklaration eller anmäla flyttning. Vid användningen behövs en pinkod.

De svenska körkortet är till skillnad från de flesta utländska körkort legitimationshandlingar. Detta är dock inte lagreglerat. Körkortens utformning och innehåll följer de ISO-standarder som också ska gälla för legitimationshandlingar. Bestämmelserna om för vilka ett svenskt körkort kan utfärdas finns i 3 kap. 1 § körkortslagen. Körkort innehåller inte uppgifter om medborgarskap.

Motionerna

I *motion 2011/12:T310 av Stefan Caplan (M)* begärs ett tillkännagivande om att det svenska körkortet bör reformeras så att det kan gälla som fullgod resehandling inom Schengenområdet. Motionären framför att medborgarskap bör framgå av körkortet och att det borde göras en anpassning till säkerhetsstandarder så att också körkortet ska kunna användas som ett giltigt resedokument inom Schengen.

I både *motion 2011/12:T359 av Hillevi Larsson (S)* och *motion 2011/12:Sf316 av Arhe Hamednaca och Börje Vestlund (S)* yrkande 1 anför det att samtliga ID-kort och körkort utfärdade av svenska myndigheter ska ges den utformning som krävs enligt EU-standarder så att de kan användas som legitimation. Motionärerna framför bl.a. att Sverige endast bör ge ut ID-kort och körkort som följer EU-standarderna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att körkortets karaktär som legitimationshandling är begränsad till Sverige. Anledningen till att man ska förevisa ett pass eller nationellt ID-kort vid utlandsresor är att man ska kunna visa upp en giltig

legitimationshandling som också styrker medborgarskap. Utskottet är inte berett att förespråka en ordning som innebär att medborgarskap anges på körkortet.

Mot bakgrund av det ovan anförda anser utskottet att motion 2011/12:T310 av Stefan Caplan (M), motion 2011/12:T359 av Hillevi Larsson (S) och motion 2011/12:Sf316 av Arhe Hamednaca och Börje Vestlund (S) yrkande 1 bör avstyrkas.

Reservation

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservation. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

Utbyte av utländska körkort, punkt 2 (S)

av Anders Ygeman (S), Monica Green (S), Lars Mejern Larsson (S), Suzanne Svensson (S), Leif Pettersson (S) och Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:T1 av Olle Thorell (S) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Vi anser att de nuvarande utbytesmöjligheterna för utländska körkort till svenska körkort bör utvidgas, så att människor från fler länder som uppfyller de svenska körkortsreglerna får möjlighet att få ett svenskt körkort. Många människor som valt att komma till Sverige för att utbilda sig och som sedan får ett jobb skulle få en ökad frihet om möjligheterna att få ett svenskt körkort fanns. Vi ställer oss också frågande till varför just medborgare från Japan och Schweiz ska ha generösare regler än andra att få sina utländska körkort utbyta till svenska.

Vi vill samtidigt framhålla vikten av att den internationellt sett höga trafiksäkerheten i Sverige inte äventyras genom att mindre väl utbildade trafikanter tillerkänns möjlighet att byta ut sina utländska körkort. I sammanhanget kan särskilt nämnas den ökade vikt som numera läggs vid riskutbildningen i samband med förarutbildningen i Sverige.

Vi menar därför att det är angeläget att regeringen ges ett tydligt uppdrag att göra en översyn av reglerna i syfte att, med bibehållna höga krav på trafiksäkerhet, utvidga de nuvarande reglerna för körkortsvalidering från EES-länderna, Schweiz och Japan till att också omfatta medborgare från fler länder. Vi anser också att en lösning på problemet kan vara att riksdagen frånhänder sig lagstiftningsrätten och att detta fortsättningsvis slås fast genom förordningar.

Särskilt yttrande

Genomförandet av det tredje körkortsdirektivet, punkt 1 (SD)

Tony Wiklander (SD) anför:

Regeringens proposition innehåller förslag som Sverige måste genomföra i svensk lag. Jag har därför valt att inte reservera mig mot förslagen. Jag vill dock framhålla att jag anser att ålderskravet på 20 år under förutsättning att en person haft körkort med behörigheten A2 i minst två år och 24 år för utfärdande av körkort med behörigheten A är alltför strängt. Därmed har ålderskravet för förare av tunga motorcyklar höjts med tre år om man direkt tar körkort för tung motorcykel. Jag menar att detta inte är motiverat ur trafiksäkerhetssynpunkt.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2011/12:25 Genomförandet av det tredje körkortsdirektivet:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:489) om försöksverksamhet med villkorlig körkortsåterkallelse.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i yrkestrafiklagen (1998:490).
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2007:1157) om yrkesförarkompetens.

Följdmotionen

2011/12:T1 av Olle Thorell (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge regeringen i uppdrag att göra en översyn kring validering av utländska körkort i Sverige.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att riksdagen bör frånhända sig lagstiftningsrätten och att detta fortsättningsvis bör slås fast genom förordningar.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011

2011/12:Sf316 av Arhe Hamednaca och Börje Vestlund (båda S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att samtliga ID-kort och körkort utfärdade av svenska myndigheter ges den utformning som krävs för EU-standard så att de kan användas som legitimation.

2011/12:T203 av Anders Andersson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en översyn av definitionen av och lagtexten om vad som är att betrakta som en motorcykel så att även eldrivna fordon inkluderas i körkortskraven.

2011/12:T271 av Anna Steele (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillämpningen av körkortsindragning.

2011/12:T310 av Stefan Caplan (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att reformera det svenska körkortet så att det kan gälla som fullgod resehandling inom Schengenområdet.

2011/12:T347 av Lars Beckman (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge unga elever under 16 år möjlighet att övningsköra i gymnasieskolan.

2011/12:T348 av Lars Beckman (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra en översyn av regelverket för husbilar och husvagnar med låg lastförmåga.

2011/12:T359 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att samtliga ID-kort och körkort utfärdade av svenska myndigheter ska ges den utformning som krävs för EU-standard så att de kan användas som legitimation.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om körkortslagen (1998:488)² dels att 2 kap. 7 och 14 §§, 3 kap. 8 § och 4 kap. 12–14 §§ ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 4 kap. 12 § ska utgå,

dels att nuvarande 2 kap. 5 a § ska betecknas 2 kap. 7 b §,

dels att 1 kap. 1 §, 2 kap. 5, 6, nya 7 b och 8 §§, 3 kap. 1, 4, 4 a, 5–7 a, 9, 10, 12–15, 17 och 21 §§, 4 kap. 1–5 och 7–11 §§, 5 kap. 2 a, 3, 9 och 27 §§, 6 kap. 1 och 7 §§, 7 kap. 2 §, 8 kap. 1 och 2 §§ och 10 kap. 2 § samt rubriken närmast före 2 kap. 5 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas åtta nya paragrafer, 2 kap. 7 a §, 3 kap. 1 a och 14 a §§, 4 kap. 2 a §, 5 kap. 25 a och 28 §§, 6 kap. 7 a och 7 b §§ samt närmast före 4 kap. 9 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §³

Denna lag innehåller bestämmelser om

1. behörighet att köra motorfordon, terrängmotorfordon, traktor och motorredskap,
2. handlingar som ger sådan behörighet, nämligen körkort, traktorkort och förarbevis,
3. körkortstillstånd, varmed avses ett beslut om att sökanden uppfyller medicinska och personliga krav för att körkort eller traktorkort ska få utfärdas,
4. körkortshavare, varmed avses den som har körkortstillstånd eller körkort,
5. innehavare av förarbevis, varmed avses den som har förarbevis för moped klass II, snöskoter eller terränghjuling.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG av den 20 december 2006 om körkort (omarbetning) (EUT L 403, 30.12.2006, s. 18, Celex 32006L0126), ändrat genom kommissionens direktiv 2009/113/EG (EUT L 223, 26.8.2009, s. 31, Celex 32009L0113).

² Senaste lydelse av

2 kap. 7 § 2003:216

rubriken närmast före 4 kap. 12 § 2008:550.

2 kap. 14 § 2009:189

4 kap. 12 § 2008:1369

4 kap. 13 § 2008:1369

4 kap. 14 § 2008:1369

³ Senaste lydelse 2009:189.

Bestämmelser om behörighet att köra vissa fordon i yrkesmässig trafik finns i yrkestrafiklagen (1998:490).

Bestämmelser om behörighet att köra vissa fordon i yrkesmässig trafik finns i yrkestrafiklagen (1998:490) och i lagen (2007:1157) om yrkesförar-kompetens.

2 kap.

Förarbehörighet för särskilda fordonstyper

Körkortsbehörighet för särskilda fordonstyper

Nuvarande lydelse

5 §⁴

Förarbehörighet enligt 1 § anges i körkort med *beteckningarna*

A för motorcykel

A1 för lätt motorcykel

AM för moped klass I

B för

1. personbil med totalvikt av högst 3,5 ton och lätt lastbil samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till sådana bilar,

2. terrängvagn, och

3. motorredskap klass I

C för tung lastbil och personbil med totalvikt över 3,5 ton samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till sådana bilar

D för buss och enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till buss

E för släpfordon, oavsett vikt och antal.

Föreslagen lydelse

5 §

Körkortsbehörighet enligt 1 § anges i körkort med *följande beteckningar*.

Beteckning	Körkortsbehörighet
<i>AM</i>	<i>moped klass I</i>
<i>A1</i>	1. tvåhjulig motorcykel a) som drivs av förbränningsmotor med en slagvolym om högst 125 kubikcentimeter och en nettoeffekt av högst 11 kilowatt och ett förhållande mellan nettoeffekt och tjänstevikt som inte överstiger 0,1 kilowatt/kilogram, eller

⁴ Senaste lydelse 2009:189.

- b) med annan motor än förbränningsmotor som har en nettoeffekt av högst 11 kilowatt och ett förhållande mellan nettoeffekt och tjänstevikt som inte överstiger 0,1 kilowatt/kilogram.*
- 2. trehjulig motorcykel med en nettoeffekt av högst 15 kilowatt.*
- A2 *1. tvåhjulig motorcykel som har en nettoeffekt av högst 35 kilowatt och ett förhållande mellan nettoeffekt och tjänstevikt som inte överstiger 0,2 kilowatt/kilogram och som, om fordonets originalutförande har ändrats, har sitt ursprung i ett fordon med högst den dubbla effekten.*
- 2. trehjulig motorcykel som omfattas av behörighet A1.*
- A *två- och trehjulig motorcykel oavsett slagvolym, effekt och förhållande mellan nettoeffekt och tjänstevikt.*
- B *1. personbil med totalvikt av högst 3,5 ton och lätt lastbil samt enbart ett släpfordon som är kopplat till sådan bil om*
- a) släpfordonets totalvikt inte överstiger 750 kilogram, eller*
- b) bilens och släpfordonets sammanlagda totalvikt inte överstiger 3,5 ton.*
- 2. terrängvagn*
- 3. motorredskap klass I*
- 4. trehjulig motorcykel*
- 5. fyrehjulig motorcykel*
- BE *bil som omfattas av behörighet B och ett eller flera släpfordon som är kopplade till sådan bil, om släpfordonens sammanlagda totalvikt inte överstiger 3,5 ton.*
- C1 *tung lastbil med en totalvikt av högst 7,5 ton och personbil med totalvikt över 3,5 men inte 7,5 ton samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till sådan bil.*
- C1E *bil som omfattas av behörighet C1 eller B och ett eller flera släpfordon som är kopplade till sådan bil om bilens och släpfordonens sammanlagda totalvikt inte överstiger 12 ton.*
- C *tung lastbil och personbil över 3,5 ton samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till sådan bil.*
- CE *bil som omfattas av behörighet C samt ett eller flera släpfordon, oavsett vikt, som är kopplade till sådan bil.*

- D1* buss som är försedd med högst 16 sittplatser utöver förarplatsen och vars längd inte överskrider åtta meter samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till sådan buss.
- D1E* buss som omfattas av behörighet D1 samt ett eller flera släpfordon, oavsett vikt, som är kopplade till sådan buss.
- D* buss oavsett antal sittplatser och längd samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till sådan buss.
- DE* buss som omfattas av behörighet D samt ett eller flera släpfordon, oavsett vikt, som är kopplade till sådan buss.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Behörigheten A ger rätt att köra motorcykel med en högre effekt än 25 kilowatt endast om körkortshavaren har haft ett körkort med behörigheten A under minst två år eller godkänts i körprov på en sådan motorcykel efter att ha fyllt 21 år. Detsamma gäller om motorcykeln har ett förhållande mellan effekt och tjänstevikt som överstiger 0,16 kilowatt/kilogram.

6 §

Behörigheterna A och B ger rätt att köra trehjulig motorcykel med en högre nettoeffekt än 15 kilowatt endast om körkortshavaren har fyllt 21 år.

7 a §

Om körkortshavaren har godkänts i ett särskilt körprov ger behörigheten B även rätt att framföra ett släpfordon vars totalvikt överstiger 750 kilogram och i kombination med dragfordonets totalvikt överstiger 3,5 men inte 4,25 ton (utökad behörighet B).

5 a §

Förarbehörihetererna A, A1 och B ger även rätt att köra moped klass I.

7 b §⁵

Samtliga körkortsbehörigheter ger även behörigheten AM.

⁵ Senaste lydelse av tidigare 5 a § 2009:189.

8 §

Körkort med behörigheten CE eller DE ger även behörigheten BE.

Körkort med behörigheten CE, *DIE* eller DE ger även behörigheten BE. *Körkort med behörigheten CE ger även behörigheten CIE.*

3 kap.

1 §⁶

Körkort får utfärdas för den som

1. har körkortstillstånd,
2. är permanent bosatt i Sverige eller *har studerat här i minst sex månader,*
3. har fyllt
 - a) 15 år för behörigheten AM,
 - b) 16 år för behörigheten A1,
 - c) 18 år för behörigheterna A, B, C och E,
 - d) 21 år för behörigheten D, eller uppfyller de lägre ålderskrav som framgår av 3 kap. 5 § andra stycket lagen (2007:1157) om yrkesförarkompetens om sökanden har förvärvat sådan grundläggande kompetens som framgår av nämnda stycke, och
4. har avlagt godkänt förarprov.

Körkort får *dock* inte utfärdas för den som har ett körkort som är utfärdat i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

Har ett körkort blivit ogiltigt av en anledning som avses i 12 § eller 13 § första stycket 1 eller sista stycket får ett nytt körkort utfärdas utan att förarprov avlagts, om den sökande efter det att körkortet blivit ogiltigt har meddelats körkortstillstånd för de behörigheter som upphört att gälla. För utfärdande av körkort efter åter-

2. är permanent bosatt i Sverige eller *sedan* minst sex månader *studerar här,*

- c) 18 år för behörigheterna A2, B, BE, C1 och C1E,
- d) 20 år och har haft körkort med behörigheten A2 under minst två år, eller har fyllt 24 år, för behörigheten A,
- e) 21 år för behörigheterna C, CE, D1 och DIE,
- f) 24 år för behörigheterna D och DE, och

Körkort får inte utfärdas för den som har ett körkort som är utfärdat i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller som har ett körkort som i en sådan stat är föremål för en åtgärd som är att likställa med återkallelse eller omhändertagande enligt denna lag.

Har ett körkort blivit ogiltigt av en anledning som avses i 12 § eller 13 § första stycket 1 eller 7 eller sista stycket, får ett nytt körkort utfärdas utan att förarprov avlagts, om den sökande efter det att körkortet blivit ogiltigt har meddelats körkortstillstånd för de behörigheter som upphört att gälla. För utfärdande av körkort efter åter-

⁶ Senaste lydelse 2010:485.

kallelse gäller bestämmelserna i 5 kap. kallelse gäller bestämmelserna i 5 kap.

1 a §

Trots ålderskravet 21 år i 1 § första stycket 3 e får körkort utfärdas för behörigheterna C, CE, D1 och D1E för en sökande som har fyllt 18 år, om sökanden har förvärvat grundläggande kompetens genom sådan grundutbildning som avses i 3 kap. 3 § respektive 3 kap. 7 § andra stycket lagen (2007:1157) om yrkesförarkompetens.

Trots ålderskravet 24 år i 1 § första stycket 3 f får körkort utfärdas för behörigheterna D och DE för en sökande som har fyllt

1. 20 år om sökanden har förvärvat grundläggande kompetens genom sådan grundutbildning som avses i 3 kap. 5 § andra stycket lagen om yrkesförarkompetens,

2. 21 år om sökanden har förvärvat grundläggande kompetens genom sådan grundutbildning som avses i 3 kap. 5 § första stycket samma lag,

3. 23 år om sökanden har förvärvat grundläggande kompetens genom sådan grundutbildning som avses i 3 kap. 6 § samma lag.

Trots ålderskravet 20 år i andra stycket 1 får körkort utfärdas för en sökande som har fyllt 18 år, om körkortet villkoras till att avse fordon som körs utan passagerare eller som används i linjetrafik, där linjens längd inte överstiger 50 kilometer.

Trots ålderskravet 23 år i andra stycket 3 får körkort utfärdas för en sökande som har fyllt 21 år, om körkortet villkoras till att avse fordon som används i linjetrafik, där linjens längd inte överstiger 50 kilometer.

*Lydelse enligt SFS 2010:1914**Föreslagen lydelse*

Förrarprovet består för behörigheten AM av ett kunskapsprov och för övriga behörigheter av ett kunskapsprov och ett körprov. Förrarprov får inte avläggas om spårtime eller villkorstid löper.

Kunskapsprov får avläggas endast av den som uppfyller kraven i 1 § första stycket 1 och 3. För behörigheten AM krävs dessutom att sökanden uppfyller kravet i 1 § första stycket 2 och har gått igenom utbildning för moped klass I enligt lagen (2009:121) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar.

Kunskapsprov behöver dock inte avläggas för behörigheten A av den som redan har ett körkort med behörigheten A1.

Körprov får avläggas endast av den som uppfyller kraven i 1 § första stycket 1–3.

Nuvarande lydelse

Förrarprov för att få *förrarbehörigheten A, A1* eller B får avläggas endast om sökanden har genomgått en utbildning om sådan körning som är förenad med risker (riskutbildning).

4 §⁷

Förrarprovet består för behörigheten AM av ett kunskapsprov och för övriga behörigheter av ett kunskapsprov och ett körprov. Förrarprov får inte avläggas om spårtime, *giltighetstid för återkallelse tills vidare* eller villkorstid löper.

Kunskapsprov får avläggas endast av den som uppfyller kraven i 1 § första stycket 1 och 3 *eller, i fråga om ålderskravet, 1 a §*. För behörigheten AM krävs dessutom att sökanden uppfyller kravet i 1 § första stycket 2 och har gått igenom utbildning för moped klass I enligt lagen (2009:121) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar.

Kunskapsprov behöver dock inte avläggas

1. för behörigheten A av den som redan har ett körkort med behörigheten *A2 eller A1*, eller

2. för behörigheten *A2* av den som redan har ett körkort med behörigheten *A1*.

Körprov får avläggas endast av den som uppfyller kraven i 1 § första stycket 1–3 *eller, i fråga om ålderskravet, 1 a §*.

*Föreslagen lydelse*4 a §⁸

Förrarprov för att få *behörigheten A1, A2, A* eller B får avläggas endast om sökanden har genomgått en utbildning om sådan körning som är förenad med risker (riskutbildning).

⁷ Senaste lydelse 2009:189.

⁸ Senaste lydelse 2008:550.

En genomförd riskutbildning får tillgodoräknas under viss tid, dock längst till dess att körkort med den *förarbehörighet* som utbildningen avsett har utfärdats.

En genomförd riskutbildning får tillgodoräknas under viss tid, dock längst till dess att körkort med den *behörighet* som utbildningen avsett har utfärdats.

5 §⁹

Sökanden ska godkännas i förarprovet, om *det* visar att han eller hon

1. för *förarbehörigheten* AM, har de kunskaper som från trafik-säkerhetssynpunkt bör krävas för denna behörighet, och

2. för övriga *förarbehörigheter*, har de kunskaper och den förmåga samt uppvisar det beteende som från trafiksäkerhetssynpunkt bör krävas för behörigheten i fråga.

Sökanden ska godkännas i förarprovet, om *provet* visar att han eller hon

1. för *behörigheten* AM, har de kunskaper som från trafiksäkerhetssynpunkt bör krävas för denna behörighet, och

2. för övriga *behörigheter*, har de kunskaper och den förmåga samt uppvisar det beteende som från trafiksäkerhetssynpunkt bör krävas för behörigheten i fråga.

6 §¹⁰

Körkort med behörigheten C eller D får utfärdas endast för den som har körkort med behörigheten B. Om sökanden har haft körkort med behörigheten *BC, BD eller BCD* får dock körkort med motsvarande behörighet utfärdas samtidigt.

Körkort med behörigheten *C1, C, D1* eller D får utfärdas endast för den som har körkort med behörigheten B. Om sökanden har haft körkort med behörigheten *C1, C, D1, D, C1D1, C1D, CD1 eller CD* får dock körkort med motsvarande behörighet utfärdas samtidigt.

7 §¹¹

Körkort med behörigheten BE, CE eller DE får utfärdas endast för den som har behörighet för dragfordonet. Om sökanden har haft körkort med behörighet för dragfordon och släpfordon av det slag som ansökan avser får dock körkort med motsvarande behörighet utfärdas samtidigt.

Körkort med behörigheten BE, *C1E, CE, D1E* eller DE får utfärdas endast för den som har behörighet för dragfordonet. Om sökanden har haft körkort med behörighet för dragfordon och släpfordon av det slag som ansökan avser får dock körkort med motsvarande behörighet utfärdas samtidigt.

⁹ Senaste lydelse 2009:189.

¹⁰ Senaste lydelse 2003:216.

¹¹ Senaste lydelse 2003:216.

7 a §¹²

Krav på innehav av körkortstillstånd gäller inte vid ett körprov, om sökanden redan har ett körkort med behörighet som utan något medicinskt skäl har villkorats till att avse automatväxlat fordon och körprovet *skall* ske med ett manuellt växlat fordon för vilket samma behörighet krävs.

I övrigt skall 4 och 5 §§ gälla i tillämpliga delar.

Krav på innehav av körkortstillstånd gäller inte vid ett körprov, om sökanden redan har ett körkort med behörighet som utan något medicinskt skäl har villkorats till att avse automatväxlat fordon och körprovet *ska* ske med ett manuellt växlat fordon för vilket samma behörighet krävs.

Krav på innehav av körkortstillstånd gäller inte heller vid ett sådant särskilt körprov som avses i 2 kap. 7 a § för den som redan innehar behörighet B.

Vid sådana körprov som avses i denna paragraf tillämpas i övrigt bestämmelserna om körprov i 4 och 5 §§.

9 §

Om det vid prövning av ansökan om *förhandsbesked* eller körkortstillstånd finns hinder mot att meddela körkortstillstånd på grund av sökandens personliga förhållanden, *skall* en tid bestämmas före vars utgång körkort inte får utfärdas (spärrtid). Spärrtiden *skall* vara lägst en månad och högst tre år.

Om det vid prövning av ansökan om körkortstillstånd finns hinder mot att meddela körkortstillstånd på grund av sökandens personliga förhållanden, *ska* en tid bestämmas före vars utgång körkort inte får utfärdas (spärrtid). Spärrtiden *ska* vara lägst en månad och högst tre år.

10 §¹³

När ett körkortstillstånd meddelas eller ett körkort utfärdas, får de särskilda villkor för *körkortsinnehavet* som är nödvändiga från trafiksäkerhetssynpunkt *föreskrivas*. Sådana villkor får också *föreskrivas* efter det att körkortstillståndet har meddelats eller körkortet utfärdats.

När ett körkortstillstånd meddelas eller ett körkort utfärdas, får de särskilda villkor för *innehavet av körkortstillståndet* eller *körkortet* som är nödvändiga från trafiksäkerhetssynpunkt *beslutas*. Sådana villkor får också *beslutas* efter det att körkortstillståndet har meddelats eller körkortet utfärdats.

12 §

Behörigheten C, CE, D eller DE *gäller tills det att körkortshavaren fyller 45 år och därefter för*

Behörigheten *C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D* eller DE *fortsätter att gälla efter förnyelse av körkortet*

¹² Senaste lydelse 2003:216.

¹³ Senaste lydelse 2003:216.

perioder om högst 10 år, om körkortshavaren har visat att de medicinska kraven för att ha sådan behörighet är uppfyllda.

enligt 14 § andra stycket endast om körkortshavaren i samband med ansökan om förnyelse har visat att de medicinska kraven för att ha sådan behörighet är uppfyllda.

Lydelse enligt SFS 2010:1914

Föreslagen lydelse

13 §

Ett körkort gäller inte om

1. det inte har förnyats efter föreläggande,
2. det är återkallat eller omhändertaget enligt 5 kap.,
3. det har ersatts med annat körkort,
4. det har bytts ut mot ett utländskt körkort,
5. innehavaren dessutom har ett eller flera andra giltiga körkort utfärdade i andra stater inom EES och inte efter uppmaning anger vilket av körkorterna som ska behållas eller anger att ett annat än det svenska körkortet ska behållas, eller
6. körkortsinnehavet varit förenat med villkor om alkohol och villkorstiden löpt ut.

5. innehavaren dessutom har ett eller flera andra giltiga körkort utfärdade i andra stater inom EES och inte efter uppmaning anger vilket av körkorterna som ska behållas eller anger att ett annat än det svenska körkortet ska behållas,

6. körkortsinnehavet varit förenat med villkor om alkohol och villkorstiden löpt ut, eller

7. det inte lämnats ut inom ett år från den dag då det utfärdats.

Ett körkort ska också förklaras ogiltigt om körkortshavaren begär det. Ogiltigheten får begränsas till att avse viss behörighet.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §

Ett körkort skall förnyas inom tio år efter det att det har utfärdats eller senast förnyats. Körkortet skall också förnyas om det har förstörts eller kommit bort eller om någon uppgift i det har ändrats.

Ett körkort med behörigheten AM, A1, A2, A, B eller BE ska förnyas inom tio år efter det att det har utfärdats eller senast förnyats.

Ett körkort med behörigheten C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE ska förnyas vart femte år från det att det har utfärdats.

Körkortet ska också förnyas om det har förstörts eller kommit bort eller om någon uppgift i det har ändrats.

14 a §

Ett körkort får förnyas enligt 14 § första eller andra stycket om körkortshavaren

1. är permanent bosatt i Sverige,
2. studerar här sedan minst sex
månader, eller

3. varken är permanent bosatt
eller sedan minst sex månader
studerar i någon annan stat inom
EES.

Ett körkort får förnyas enligt
14 § tredje stycket om körkorts-
havaren

1. är permanent bosatt i Sverige,
eller

2. inte är permanent bosatt i
någon annan stat inom EES.

15 §¹⁴

Den som kör ett fordon som
avses i 2 kap. 1 § skall ha med sig

1. körkortet, eller

2. ett bevis att körkort utfärdats
och handling som styrker förarens
identitet.

På begäran av bilinspektör eller
polis skall handlingarna över-
lämnas för kontroll.

Den som kör ett fordon som
avses i 2 kap. 1 § ska ha med sig

2. om körkortet efter utfärdande
ännu inte har lämnats ut och
färden äger rum inom två
månader från och med den dag då
det utfärdades, en handling som
styrker förarens identitet.

Körkortet eller identitets-
handlingen ska överlämnas för
kontroll om en bilinspektör eller
polis begär det.

17 §¹⁵

Bestämmelserna i 2–3 och
8–11 §§, 13 § första stycket 2 och
3 och andra stycket gäller även
traktorkort.

Bestämmelserna i 2–3 och
9–11 §§, 13 § första stycket 2 och
3 och andra stycket gäller även
traktorkort.

21 §¹⁶

För förarbevis ska i tillämpliga delar följande bestämmelser gälla:

1. 1 § sista stycket om
utfärdande av handling i vissa fall
utan avläggande av nytt förarprov,

2. 5 § 1 om godkännande i förarprov,

3. 11 § om första giltighetsdag,

4. 13 § första stycket 1–3 och
andra stycket om ogiltighet, samt

1. 1 § sista stycket, om
utfärdande av körkort i vissa fall
utan avläggande av nytt förarprov,

4. 13 § första stycket 1–3 och 7
samt andra stycket, om ogiltighet,

¹⁴ Senaste lydelse 2003:216.

¹⁵ Senaste lydelse 2009:189.

¹⁶ Senaste lydelse 2009:189.

5. 14 och 15 §§ om förnyelse eller skyldighet att medföra förarbeviset.

5. 14 § första och tredje styckena, om förnyelse, och

6. 15 §, om skyldighet att medföra körkort.

4 kap.

1 §¹⁷

Den som

Under de förutsättningar som anges i 2–5 §§ får den övningsköra som

1. innehar körkortstillstånd och för att få körkort vill öva sig i att med eller utan släpfordon köra bil, motorcykel eller moped klass I, eller

2. utbildar sig till förare av moped klass II, snöskoter eller terränghjuling, får övningsköra under de förutsättningar som anges i 2–5 §§.

2. utbildar sig till förare av moped klass II, snöskoter eller terränghjuling.

Kravet på innehav av körkortstillstånd enligt första stycket 1 gäller dock inte den som redan har ett körkort med behörighet som utan något medicinskt skäl har villkorats till att avse automatväxlat fordon och övningskörningen ska ske med ett manuellt växlat fordon för vilket samma behörighet krävs.

Kravet på innehav av körkortstillstånd enligt första stycket 1 gäller dock inte den som redan har ett körkort med

1. behörighet som utan något medicinskt skäl har villkorats till att avse automatväxlat fordon, och övningskörningen ska ske med ett manuellt växlat fordon för vilket samma behörighet krävs, eller

2. behörighet B, och övningskörningen ska ske med fordon för vilka det krävs sådan utökad behörighet B som avses i 2 kap. 7 a §.

2 §¹⁸

Den som övningskör ska, om annat inte följer av 3 eller 4 §, ha uppnått en ålder av

1. 14 år och *nio* månader för körning med moped,

2. 15 år och *nio* månader för körning med snöskoter eller terränghjuling,

Den som övningskör ska, om annat inte följer av 3 §, ha uppnått en ålder av

1. 14 år och 9 månader för körning med moped,

2. 15 år och 9 månader för körning med snöskoter eller terränghjuling eller med fordon som kräver behörighet A1,

¹⁷ Senaste lydelse 2009:189.

¹⁸ Senaste lydelse 2010:799.

3. 16 år för körning med personbil utan släpfordon *eller med fordon som kräver förarbehörighet A1,*

4. 17 år och 6 månader för körning med

a) fordon som kräver *förarbehörighet A, dock inte sådan motorcykel som avses i 2 kap. 6 §,*

b) andra fordon som kräver *förarbehörighet B* än sådana som avses i 3,

5. 18 år för körning med fordon som kräver *förarbehörighet BE, C eller CE, och*

6. 20 år för körning med *sådan motorcykel som avses i 2 kap. 6 § och med fordon som kräver behörighet D eller DE.*

Den som övningskör för *förarbehörighet B* ska vid sådan övningskörning som avses i 5 § 4 under de senaste fem åren ha genomgått en introduktionsutbildning.

3. 16 år för körning med personbil utan släpfordon,

a) fordon som kräver *behörighet A2,*

b) andra fordon som kräver *behörighet B* än sådana som avses i 3 *eller 7 b, eller*

c) *fordon som kräver utökad behörighet B,*

5. 18 år för körning med fordon som kräver *behörighet BE, C1 eller C1E,*

6. 19 år och 6 månader för körning med *sådan tvåhjulig motorcykel som kräver behörighet A, under förutsättning att körkortshavaren har haft körkort med behörigheten A2 under minst ett år och sex månader,*

7. 20 år för körning med

a) fordon som kräver *behörighet C, CE, D1 eller D1E, eller*

b) *trehjulig motorcykel med en högre nettoeffekt än 15 kilowatt, och*

8. 23 år för körning med

a) fordon som kräver *behörighet D eller DE,*

b) *sådan tvåhjulig motorcykel som kräver behörighet A, om körkortshavaren inte har haft körkort med behörigheten A2 under minst ett år och sex månader.*

Den som övningskör för *behörighet B* ska vid sådan övningskörning som avses i 5 § 4 *någon gång* under de senaste fem åren ha genomgått en introduktionsutbildning.

2 a §

Trots ålderskravet 20 år i 2 § första stycket 7 får den som har fyllt 18 år körträna inom ramen för sådan grundutbildning som avses i 3 kap. 3 § lagen

(2007:1157) om yrkesförarkompetens.

Trots ålderskravet 23 år i 2 § första stycket 8 får den som har fyllt 20 år körträna inom ramen för sådan grundutbildning som avses i 3 kap. 5 § första stycket eller 6 § lagen (2007:1157) om yrkesförarkompetens.

3 §

Den som har uppnått en ålder av 17 år och 6 månader får övningsköra i trafikskola med sådan motorcykel som avses i 2 kap. 6 § under förutsättning att den som har uppsikt över körningen följer med på motorcykeln eller i en sidvagn.

Den som är minst 17 år och 6 månader får övningsköra i trafikskola med sådan motorcykel som kräver behörighet A under förutsättning att den som har uppsikt över körningen följer med på motorcykeln eller i en sidvagn.

4 §

Övningskörning med sådant fordon som kräver behörigheten C, D eller E får ske endast om den som övningskör har ett körkort med behörigheten B eller inom tre år före övningskörningen har haft körkort för det slag av fordon med vilket körningen sker.

Övningskörning med sådant fordon som kräver behörigheten C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE får ske endast om den som övningskör har ett körkort med behörigheten B eller har haft körkort för det slag av fordon med vilket körningen sker.

5 §¹⁹

Övningskörning ska ske under uppsikt av någon som har vana och skicklighet att köra fordon av det slag som övningskörningen avser samt

1. är utbildningsledare eller trafiklärare, om övningskörningen sker i trafikskola för förarbehörigheten A, A1, B, C, D eller E,

2. är behörig utbildare enligt lagen (2009:121) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar, om övningskörningen sker med något av dessa fordonsslag,

3. uppfyller kraven i 6 §, om övningskörningen sker inom polisväsendet eller Försvarsmakten, eller

4. har godkänts som handledare enligt 7 §, om övningskörningen sker i andra fall än som avses i 1 och 3 för förarbehörigheten A, A1, B, C, D eller E.

1. är utbildningsledare eller trafiklärare, om övningskörningen sker i trafikskola för annan körkortsbehörighet än AM,

4. har godkänts som handledare enligt 7 §, om övningskörningen sker i andra fall än som avses i 1 och 3 för annan körkortsbehörighet än AM.

¹⁹ Senaste lydelse 2009:189.

Lydelse enligt SFS 2010:1914

Föreslagen lydelse

7 §²⁰

Uppsikt under övningskörning som avses i 5 § 4 får utövas endast av den som har godkänts som handledare för den som övningskör. Sådant godkännande får meddelas den som

1. fyllt 24 år,
2. har körkort för fordon av det slag körningen avser,
3. under sammanlagt minst fem av de senaste tio åren haft ett sådant körkort, och
4. under de senaste fem åren har genomgått introduktionsutbildning, om det är fråga om övningskörning för *förarbehörighet* B.

Godkännande som handledare enligt 5 § 4 får endast meddelas den som

1. har fyllt 24 år,
2. har *behörighet* för fordon av det slag körningen avser,
3. under sammanlagt minst fem av de senaste tio åren har haft *sådan behörighet*, och
4. *någon gång* under de senaste fem åren har genomgått introduktionsutbildning, om det är fråga om övningskörning för *behörighet* B.

Ett godkännande som handledare får dock inte meddelas den vars körkort under de senaste tre åren har varit återkallat enligt 6 § andra och fjärde styckena. Ett godkännande som handledare får inte heller meddelas den vars körkortsinnehav är eller under de tre senaste åren har varit förenat med villkor om alkoholås.

8 §²¹

Ett godkännande som handledare enligt 7 § upphör att gälla, om handledarens körkort återkallas enligt 5 kap. 3 § eller återkallas tills vidare enligt 5 kap. 5 §. Detsamma gäller om handledarens körkortsinnehav förenas med villkor om alkoholås.

Transportstyrelsen ska på begäran av handledaren eller den som övningskör upphäva ett godkännande som handledare.

Ett godkännande som handledare enligt 7 § gäller i fem år.

Ett godkännande som handledare upphör att gälla, om handledarens körkort återkallas enligt 5 kap. 3 § eller återkallas tills vidare enligt 5 kap. 5 §. Detsamma gäller om handledarens körkortsinnehav förenas med villkor om alkoholås.

²⁰ Senaste lydelse 2010:799.

²¹ Senaste lydelse 2009:1352.

Nuvarande lydelse

Introduktionsutbildning som anges i 2 § andra stycket och 7 § första stycket 4 får bedrivas endast efter tillstånd av Transportstyrelsen.

Transportstyrelsen får ge tillstånd till fysiska och juridiska personer, som med hänsyn till ekonomiska förhållanden samt omständigheterna i övrigt bedöms ha förutsättningar att bedriva en god utbildning.

Transportstyrelsen får återkalla ett tillstånd om förutsättningarna enligt 9 § andra stycket inte längre finns eller om föreskrifter om introduktionsutbildning som meddelats med stöd av 10 kap. 1 § inte iakttagits. Ett tillstånd får även återkallas på tillståndshavarens begäran.

Transportstyrelsen skall utöva tillsyn över sådan introduktionsutbildning som anges i 9 § första stycket.

Tillsynen skall omfatta att förutsättningarna enligt 9 § andra stycket är uppfyllda och att föreskrifter om introduktionsutbildning som meddelats med stöd av 10 kap. 1 § iakttas.

Den som bedriver utbildning skall på begäran av Transport-

*Föreslagen lydelse***Introduktionsutbildning och riskutbildning**9 §²²

Introduktionsutbildning som avses i 2 § andra stycket och 7 § första stycket 4 får bedrivas endast efter tillstånd av Transportstyrelsen. *Detsamma gäller riskutbildning som avses i 3 kap. 4 a §.*

Transportstyrelsen får ge sådana tillstånd till fysiska och juridiska personer, som med hänsyn till ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt bedöms ha förutsättningar att bedriva god utbildning.

10 §²³

Transportstyrelsen får återkalla ett tillstånd om förutsättningarna enligt 9 § andra stycket inte längre finns eller om föreskrifter om introduktionsutbildning eller riskutbildning som har meddelats med stöd av 10 kap. 1 § inte följs. Ett tillstånd får även återkallas om tillståndshavaren begär det.

11 §²⁴

Transportstyrelsen utövar tillsyn över introduktionsutbildningen och riskutbildningen.

Tillsynen ska omfatta att förutsättningarna enligt 9 § andra stycket är uppfyllda och att föreskrifter om introduktionsutbildning eller riskutbildning som har meddelats med stöd av 10 kap. 1 § följs.

Den som bedriver introduktions- eller riskutbildning ska på begäran

²² Senaste lydelse 2010:799.

²³ Senaste lydelse 2008:1369.

²⁴ Senaste lydelse 2008:1369.

styrelsen lämna tillträde till lokaler samt ge upplysningar och lämna ut handlingar i den utsträckning som behövs för tillsynen.

av Transportstyrelsen lämna tillträde till lokaler samt ge upplysningar och lämna ut handlingar i den utsträckning som behövs för tillsynen.

5 kap.

2 a §²⁵

För förarbevis för moped klass II, snöskoter och terränghjuling gäller inte

1. vad som sägs om återkallelse i 3 § 5–8 och om omhändertagande i 7 § första stycket 3, och

2. vad som anges i 14 § och 15 § sista stycket om innehav av och ansökan om körkortstillstånd som villkor för utfärdande av nytt förarbevis.

Trots vad som anges i 13 § får ansökan om utfärdande av förarbevis prövas innan

Trots 13 § får en ansökan om utfärdande av förarbevis prövas innan

1. spärrtid löpt ut enligt 3 kap. 9 §, eller

2. spärrtid eller giltighetstid för återkallelse tills vidare löpt ut om återkallelse skett enligt 3 § 5–7.

2. spärrtid eller giltighetstid för återkallelse tills vidare löpt ut, om återkallelse skett enligt 3 § 5 eller 6.

3 §²⁶

Ett körkort skall återkallas

1. om körkortshavaren har brutit mot 1 § andra stycket, 4 eller 4 a § lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott eller 30 § första, andra eller tredje stycket lagen (1990:1157) om säkerhet vid tunnelbana och spårväg eller 10 kap. 2 § första, andra eller tredje stycket järnvägslagen (2004:519),

Ett körkort ska återkallas, om

1. körkortshavaren har gjort sig skyldig till

a) grov vårdslöshet i trafik enligt 1 § andra stycket lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott,

b) rattfylleri enligt 4 § samma lag,

c) grovt rattfylleri enligt 4 a § samma lag,

d) brott mot 30 § första, andra eller tredje stycket lagen (1990:1157) om säkerhet vid tunnelbana och spårväg, eller

e) brott mot 10 kap. 2 § första, andra eller tredje stycket järnvägslagen (2004:519),

²⁵ Senaste lydelse 2009:189.

²⁶ Senaste lydelse 2004:524.

2. om körkortshavaren har brutit mot 5 § lagen om straff för vissa trafikbrott och överträdelsen inte kan anses som ringa,

3. om körkortshavaren genom upprepade brott i väsentlig grad har visat bristande vilja eller förmåga att rätta sig efter de bestämmelser som gäller i trafikens eller trafiksäkerhetens intresse för förare av motordrivet fordon eller spårvagn,

4. om körkortshavaren i annat fall vid förande av ett motordrivet fordon eller en spårvagn har överskridit högsta tillåtna hastighet, kört mot rött ljus, underlåtit att iakttä stopplikt, kört om vid övergångsställe eller brutit mot någon annan regel som är väsentlig från trafiksäkerhetssynpunkt, allt om överträdelsen inte kan anses som ringa,

5. om körkortshavaren på grund av opålitlighet i nykterhetskänslighet inte bör ha körkort,

6. om det med hänsyn till annat brott som körkortshavaren har gjort sig skyldig till kan antas att han inte kommer att respektera trafikreglerna och visa hänsyn, omdöme och ansvar i trafiken eller om han på grund av sina personliga förhållanden i övrigt inte kan anses lämplig som förare av körkortspliktigt fordon,

7. om körkortshavarens förutsättningar för rätt att köra ett körkortspliktigt fordon är så väsentligt begränsade genom sjukdom, skada eller dylikt att han från trafiksäkerhetssynpunkt inte längre bör ha körkort,

8. om körkortshavaren inte följer ett föreläggande att ge in läkarintyg eller bevis om godkänt förarprov.

2. körkortshavaren har brutit mot 5 § lagen om straff för vissa trafikbrott och överträdelsen inte kan anses som ringa,

3. körkortshavaren genom upprepade brott i väsentlig grad har visat bristande vilja eller förmåga att rätta sig efter de bestämmelser som gäller i trafikens eller trafiksäkerhetens intresse för förare av motordrivet fordon eller spårvagn,

4. körkortshavaren i annat fall vid förande av ett motordrivet fordon eller en spårvagn har överskridit högsta tillåtna hastighet, kört mot rött ljus, underlåtit att iakttä stopplikt, kört om vid övergångsställe eller brutit mot någon annan regel som är väsentlig från trafiksäkerhetssynpunkt, allt om överträdelsen inte kan anses som ringa,

5. körkortshavaren på grund av opålitlighet i nykterhetskänslighet inte bör ha körkort,

6. det med hänsyn till annat brott som körkortshavaren har gjort sig skyldig till kan antas att han inte kommer att respektera trafikreglerna och visa hänsyn, omdöme och ansvar i trafiken eller om han på grund av sina personliga förhållanden i övrigt inte kan anses lämplig som förare av körkortspliktigt fordon,

7. körkortshavarens förutsättningar för rätt att köra ett körkortspliktigt fordon är så väsentligt begränsade genom sjukdom, skada eller dylikt att han från trafiksäkerhetssynpunkt inte längre bör ha körkort,

8. körkortshavaren inte följer ett föreläggande att ge in läkarintyg eller bevis om godkänt förarprov, eller

9. det fanns hinder mot att utfärda körkort vid tiden för utfärdandet och hindret fortfarande består.

9 §²⁷

I stället för att körkortet återkallas *skall* körkortshavaren varnas i sådana fall som avses i 3 § 2–6, om *varningen* av särskilda skäl kan anses vara en tillräcklig åtgärd.

Detsamma gäller om körkortshavaren *brutit mot* 4 § första stycket lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott, 30 § första stycket lagen (1990:1157) om säkerhet vid tunnelbana och spårväg eller 10 kap. 2 § första stycket järnvägslagen (2004:519) och alkoholkoncentrationen under eller efter färden inte uppgått till 0,5 promille i blodet eller 0,25 milligram per liter i utandningsluften.

I stället för att körkortet återkallas *ska* körkortshavaren varnas i sådana fall som avses i 3 § 2–6, om *varning* av särskilda skäl kan anses vara en tillräcklig åtgärd.

Detsamma gäller om körkortshavaren *har gjort sig skyldig till rattfylleri enligt* 4 § första stycket lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott *eller brott mot* 30 § första stycket lagen (1990:1157) om säkerhet vid tunnelbana och spårväg eller 10 kap. 2 § första stycket järnvägslagen (2004:519) och alkoholkoncentrationen under eller efter färden inte uppgått till 0,5 promille i blodet eller 0,25 milligram per liter i utandningsluften.

25 a §

Polisen har rätt till tillträde till ett körkortspliktigt fordon som framförs av en körkortshavare vars körkortsinnehav är förenat med villkor om alkoholås, för att kontrollera att fordonet har ett alkoholås av godkänd typ som uppfyller föreskrivna krav i fråga om montering, funktion och användning. Kontrollen ska utföras så att den inte orsakar större olägenheter än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet.

27 §²⁸

Den typ av alkoholås som används ska vara godkänd. *Ett godkännande får återkallas om föreskrifter om godkännande av alkoholås som meddelats i anslutning till denna lag inte iakttagits.*

Den typ av alkoholås som används ska vara godkänd.

Ett godkännande får återkallas om föreskrifter om godkännande av alkoholås som har meddelats i anslutning till denna lag inte följs. Om det kan antas att felet eller

²⁷ Senaste lydelse 2004:524.

²⁸ Senaste lydelse 2010:1914.

bristen rättas får i stället varning meddelas.

28 §

Transportstyrelsen utövar tillsyn över efterlevnaden av de föreskrifter om godkännande av alkoholås som meddelats i anslutning till denna lag.

Den som har fått ett alkoholås godkänt ska på begäran av Transportstyrelsen ge upplysningar och lämna ut handlingar i den utsträckning som behövs för tillsynen.

6 kap.

1 §²⁹

Ett utländskt körkort som är utfärdat i en stat inom EES gäller i Sverige enligt sitt innehåll. Om innehavare av ett sådant körkort är permanent bosatt i Sverige, gäller även bestämmelserna i 3 kap. 10 §. Ett sådant körkort jämställs med svenskt körkort vid tillämpningen av 4 kap. 4 eller 6–8 §§.

Även andra utländska körkort gäller i Sverige enligt sitt innehåll. Om körkortet inte är utformat i överensstämmelse med någon av förebilderna i de konventioner om vägtrafik som har undertecknats i Genève den 19 september 1949 respektive i Wien den 8 november 1968, och inte heller är utfärdat på engelska, tyska eller franska, gäller dock körkortet endast tillsammans med *en bestyrkt översättning till något av dessa språk eller till svenska, danska eller norska. Ett körkort som inte är försett med ett fotografi av körkortshavaren gäller endast tillsammans med en identitetshandling med fotografi.*

Även andra utländska körkort gäller i Sverige enligt sitt innehåll. Om körkortet inte är utformat i överensstämmelse med någon av förebilderna i de konventioner om vägtrafik som har undertecknats i Genève den 19 september 1949 respektive i Wien den 8 november 1968, och inte heller är utfärdat på engelska, tyska eller franska, gäller dock körkortet endast tillsammans med

1) en bestyrkt översättning till något av dessa språk eller till svenska, danska eller norska, eller

2) ett internationellt körkort som är utformat i överensstämmelse med någon av förebilderna i ovannämnda konventioner eller i den konvention om vägtrafik som har undertecknats i Paris den 24 april 1926.

Ett körkort som inte är försett med ett fotografi av körkortshavaren gäller endast tillsammans

²⁹ Senaste lydelse 2004:1087.

med en identitetshandling med fotografi.

7 §

Ett körkort som är utfärdat i en stat inom EES, Schweiz eller Japan och som gäller i Sverige får bytas ut mot ett likvärdigt svenskt körkort, om innehavaren är permanent bosatt i Sverige.

Ett *utländskt* körkort som är utfärdat i en stat inom EES, Schweiz eller Japan och som gäller i Sverige *ska efter ansökan* bytas ut mot ett likvärdigt svenskt körkort, om innehavaren är permanent bosatt i Sverige. *Om körkortet förstörts eller kommit bort ska beslut i fråga om att ersätta körkortet grundas på tillgängliga uppgifter.*

Om ansökan avser utbyte vid utgången av den giltighetstid som är angiven på körkortet av ett körkort som är utfärdat i en stat inom EES, får utbyte ske även om körkortshavaren sedan minst sex månader studerar här.

Om ansökan avser utbyte vid utgången av den giltighetstid som är angiven på körkortet av ett körkort som är utfärdat i en stat inom EES och som omfattar någon av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE, får utbyteskörkortet endast ge sådan behörighet om körkortshavaren i samband med ansökan har visat att de medicinska kraven för att ha sådan behörighet är uppfyllda.

Ett körkort som är utfärdat i Schweiz eller Japan får bytas ut endast om körkortshavaren uppfyller de personliga och medicinska krav som anges i 3 kap. 2 §.

7 a §

Ett körkort får inte bytas ut eller ersättas enligt 7 § om körkortet, i en annan stat inom EES, är föremål för en åtgärd som är att likställa med återkallelse eller omhändertagande enligt denna lag.

7 b §

Trots 3 kap. 14 § andra stycket ska ett körkort som har lämnats i utbyte mot eller ersatt ett körkort

som har utfärdats i en stat inom EES och som omfattar någon av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE förnyas första gången vid utgången av den giltighetstid som angavs på ursprungskörkortet, om utbytet eller ersättningen skedde före utgången av denna giltighetstid.

Lydelse enligt SFS 2010:1914

Föreslagen lydelse

7 kap.

2 §³⁰

Transportstyrelsen prövar *ärenden* om

1. medgivande enligt 2 kap. 11 § andra stycket,
2. förlängd giltighet enligt 3 kap. 12 §,
3. godkännande av handledare,
4. *förhandsbesked*,
5. villkor för innehav av körkortstillstånd och körkort,
6. körkortstillstånd,
7. körkortsingripande,
8. giltighet *eller* utbyte av ett utländskt körkort, och

9. godkännande av alkoholås och återkallelse av godkännandet enligt 5 kap. 27 §.

Transportstyrelsen prövar också *ärenden* enligt

1. 3 kap. 3 §,
2. 3 kap. 13 § första stycket 1 och 5 samt andra stycket, och
3. 3 kap. 16 § 1.

Transportstyrelsen prövar frågor om utfärdande av körkort.

Transportstyrelsen prövar *frågor* om

4. *förnyelse av körkort*,
8. giltighet, utbyte *eller* ersättande av ett utländskt körkort, och

9. godkännande av alkoholås och återkallelse av godkännandet *samt varning* enligt 5 kap. 27 §.

Transportstyrelsen prövar också *frågor* om

1. *medicinsk undersökning* enligt 3 kap. 3 §,
2. *ogiltighet av körkort* enligt 3 kap. 13 § första stycket 1 och 5 samt andra stycket, och
3. *undantag från ålderskrav i fråga om traktorkort* enligt 3 kap. 16 § 1.

³⁰ Senaste lydelse 2009:1352.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***8 kap.****1 §³¹**

Följande beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol:

1. beslut enligt 7 kap. 2 § första och andra styckena, om inte annat följer av 2 §,

2. beslut att inte utfärda körkort med stöd av 3 kap. 1 § första stycket 2,

3. beslut att inte bevilja tillstånd enligt 4 kap. 9 § att bedriva introduktionsutbildning eller *tillstånd enligt 4 kap. 12 § att bedriva riskutbildning*, och

4. beslut enligt 4 kap. 10 § att återkalla tillstånd att bedriva introduktionsutbildning eller *beslut enligt 4 kap. 13 § att återkalla tillstånd att bedriva riskutbildning*.

Ett föreläggande om att ge in läkarintyg eller bevis om godkänt förarprov får överklagas endast tillsammans med det beslut varigenom ärendet avgörs.

2 §³²

Följande beslut får inte överklagas:

1. beslut *i ärende* om utfärdande av traktorkort eller förarbevis,

2. beslut *i ärende* om utfärdande av körkort i annat fall än som avses i 1 § första stycket 2,

3. beslut *i ärende* om *förnyelse av körkort eller förarbevis*,

1. beslut *i fråga* om utfärdande av traktorkort eller förarbevis,

2. beslut *i fråga* om utfärdande av körkort i annat fall än som avses i 1 § första stycket 2,

3. beslut *i fråga* om
a) *förnyelse av förarbevis, och*
b) *förnyelse av körkort i andra fall än då beslut att inte förnya körkortet fattas med stöd av 3 kap. 14 a §,*

4. uppmaning enligt 3 kap. 13 § första stycket 5,

5. beslut enligt 5 kap. 7 § om omhändertagande av körkortstillstånd, körkort, traktorkort eller förarbevis, och

6. beslut i fråga om godkännande vid förarprov.

10 kap.**2 §³³**

Om en läkare vid undersökning av en körkortshavare finner att körkortshavaren av medicinska skäl är olämplig att ha körkort, ska läkaren anmäla det till Transportstyrelsen. Innan anmälan görs ska läkaren under-

³¹ Senaste lydelse 2009:1352.

³² Senaste lydelse 2009:1352.

³³ Senaste lydelse 2010:799.

rätta körkortshavaren. Anmälan behöver inte göras om det finns anledning att anta att körkortshavaren kommer att följa läkarens tillsägelse att avstå från att köra körkortspliktigt fordon.

Om en läkare vid undersökning finner det sannolikt att körkortshavaren av medicinska skäl är olämplig att ha körkort och körkortshavaren motsätter sig fortsatt undersökning eller utredning, får läkaren anmäla förhållandet till Transportstyrelsen.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller även den som har körkortstillstånd eller traktorkort.

Om en läkare vid undersökning eller genomgång av journalhandlingar finner det sannolikt att körkortshavaren av medicinska skäl är olämplig att ha körkort och körkortshavaren motsätter sig fortsatt undersökning eller utredning, ska läkaren anmäla förhållandet till Transportstyrelsen.

Första och andra styckena gäller även den som har traktorkort.

1. Denna lag träder i kraft den 1 februari 2012 i fråga om 4 kap. 8 §, 5 kap. 25 a, 27 och 28 §§ samt 10 kap. 2 § och i övrigt den 19 januari 2013.

2. Bestämmelsen i 7 kap. 2 § första stycket 9 i sin nya lydelse tillämpas dock för tid från och med den 1 februari 2012.

3. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för en förarbehörighet som har förvärvats före den 19 januari 2013. För ett körkort som utfärdats före detta datum ska dock 3 kap. 12, 14 och 14 a §§, 7 kap. 2 § första stycket 4 och 8 kap. 2 § tillämpas i sina nya lydelse från och med den 19 januari 2013. Ett körkort med behörighet C, CE, D eller DE ska därvid förnyas första gången enligt 3 kap. 14 § andra stycket vid det ordinarie förnyelsetillfälle som enligt äldre föreskrifter skulle ha infallit närmast efter den 18 januari 2013, dock senast den 19 januari 2023.

4. Trots ålderskraven i 3 kap. 1 § får körkort med behörigheten A, C, CE, D eller DE utfärdas till den som tidigare innehaft ett körkort med motsvarande behörighet, om det tidigare körkortet utfärdats före den 19 januari 2013. Därvid ska 2 kap. 6 § tillämpas i sin äldre lydelse.

5. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för godkännande som handledare som har meddelats före den 1 februari 2012.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:489) om försöksverksamhet med villkorlig körkortsåterkallelse

Härigenom föreskrivs att ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (1998:489) om försöksverksamhet med villkorlig körkortsåterkallelse¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 februari 1999 och upphör att gälla den 1 januari 2012. För *den* som fått ansökan beviljad enligt 6 § och *då* villkorstiden inte löpt ut innan lagen upphör att gälla, ska dock bestämmelserna fortsätta att tillämpas.

Föreslagen lydelse

1. Denna lag träder i kraft den 1 februari 1999 och upphör att gälla den 1 januari 2012.

2. För *en körkortshavare* som fått ansökan beviljad enligt 6 § och *för vilken* villkorstiden inte löpt ut innan lagen upphör att gälla, ska dock *dels* bestämmelserna i *lagen* fortsätta att tillämpas, *dels 5 kap. 25 a § körkortslagen (1998:488) från och med den 1 februari 2012 ha motsvarande tillämpning.*

¹ Senaste lydelse av lagens ikraftträdande- och övergångsbestämmelse 2010:1915.

3 Förslag till lag om ändring i yrkestrafiklagen (1998:490)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 5 § yrkestrafiklagen (1998:490) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

5 §¹

Om en läkare vid undersökning av en innehavare av taxiförarlegitimation finner att denne av medicinska skäl är *uppenbart* olämplig att inneha sådan legitimation, ska läkaren anmäla det till Transportstyrelsen. Innan någon anmälan görs ska läkaren underrätta innehavaren. Anmälan behöver inte göras om det finns anledning att anta att innehavaren kommer att följa läkarens tillsägelse att avstå från att föra ett fordon i sådan trafik som avses i 1 §.

Om en läkare vid undersökning av en innehavare av taxiförarlegitimation finner att denne av medicinska skäl är olämplig att inneha sådan legitimation, ska läkaren anmäla det till Transportstyrelsen. Innan någon anmälan görs ska läkaren underrätta innehavaren. Anmälan behöver inte göras om det finns anledning att anta att innehavaren kommer att följa läkarens tillsägelse att avstå från att föra ett fordon i sådan trafik som avses i 1 §.

Om en läkare vid undersökning eller genomgång av journalhandlingar finner det sannolikt att körkortshavaren av medicinska skäl är olämplig att ha taxiförarlegitimation och körkortshavaren motsätter sig fortsatt undersökning eller utredning, ska läkaren anmäla förhållandet till Transportstyrelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2012.

¹ Senaste lydelse 2009:1356.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:1157) om yrkesförarkompetens

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2007:1157) om yrkesförarkompetens

dels att 2 kap. 3 § ska upphöra att gälla,

dels att 1 kap. 4 §, 2 kap. 1 §, 3 kap. 1–6 §§, 4 kap. 3 § och 6 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken till 8 kap. ska lyda ”Utbildning för yrkesförarkompetens”,

dels att det i lagen ska införas tre nya paragrafer, 3 kap. 1 a, 4 a och 7 §§ av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 §

I denna lag avses med godstransporter: körningar på väg i Sverige med fordon som kräver förarbehörigheten C eller CE enligt 2 kap. 5 § körkortslagen (1998:488) och som sker med gods,

persontransporter: körningar på väg i Sverige med fordon som kräver förarbehörigheterna D eller DE enligt 2 kap. 5 § körkortslagen och som sker med passagerare,

väg: sådan väg, gata, torg och annan led eller plats som allmänt används för trafik med motorfordon.

Med gods- eller persontransporter enligt första stycket avses också körningar som sker utan gods eller passagerare om körningen utgör ett led i sådana transporter.

2 kap.

1 §

Denna lag ska tillämpas på förare som är medborgare i en EES-stat och som utför gods- eller persontransporter på väg i Sverige med fordon som kräver förarbehörigheterna C, CE, D eller DE enligt 2 kap. 5 § körkortslagen (1998:488).

Lagen ska också tillämpas på andra medborgare som utför sådana transporter som avses i första stycket, om de är anställda eller anlidade av ett företag som är etablerat inom EES.

I denna lag avses med godstransporter: körningar på väg i Sverige med fordon som kräver körkortsbehörigheten CI, CIE, C eller CE enligt 2 kap. 5 § körkortslagen (1998:488) och som sker med gods,

persontransporter: körningar på väg i Sverige med fordon som kräver körkortsbehörigheten DI, DIE, D eller DE enligt 2 kap. 5 § körkortslagen och som sker med passagerare,

väg: sådan väg, gata, torg och annan led eller plats som allmänt används för trafik med motorfordon.

Med gods- eller persontransporter enligt första stycket avses också körningar som sker utan gods eller passagerare om körningen utgör ett led i sådana transporter.

3 kap.**1 §¹**

För att få framföra ett fordon med gods- eller persontransporter ska en förare enligt denna lag ha ett yrkeskompetensbevis för grundläggande kompetens och fortbildning. Föraren ska också uppfylla ålderskraven i 3–6 §§.

För att få framföra ett fordon med gods- eller persontransporter ska en förare enligt denna lag ha ett yrkeskompetensbevis för grundläggande kompetens och fortbildning. Föraren ska också uppfylla ålderskraven i 3, 4, 4 a, 5, 6 eller 7 §.

1 a §

En förare som utför gods-transporter och som innehar ett giltigt yrkeskompetensbevis för grundläggande kompetens för fordon som kräver någon av körkortsbehörigheterna C1, C1E, C och CE behöver inte förvärva ett nytt yrkeskompetensbevis för fordon som kräver någon av de andra behörigheterna.

Motsvarande gäller för en förare som utför persontransporter och som innehar ett giltigt yrkeskompetensbevis för grundläggande kompetens för fordon som kräver någon av körkortsbehörigheterna D1, D1E, D och DE.

2 §²

Förare som innehar eller har innehaft ett svenskt körkort med förarbehörigheterna D eller DE utfärdat första gången före den 10 september 2008 är undantagna från kravet att ha ett yrkeskompetensbevis om grundläggande kompetens för persontransporter.

Förare som innehar eller har innehaft ett svenskt körkort med förarbehörigheterna C eller CE utfärdat första gången före den 10 september 2009 är undantagna från kravet att ha ett yrkeskom-

Förare som innehar eller har innehaft ett körkort med körkortsbehörigheten D1, D1E, D eller DE utfärdat i en stat inom EES före den 10 september 2008 är undantagna från kravet att ha ett yrkeskompetensbevis om grundläggande kompetens för persontransporter.

Förare som innehar eller har innehaft ett körkort med körkortsbehörigheten C1, C1E, C eller CE utfärdat i en stat inom EES före den 10 september 2009 är undantagna från kravet att ha ett yrkes-

¹ Senaste lydelse 2010:487.

² Ändringen innebär bl.a. att tredje stycket upphävs.

petensbevis om grundläggande kompetens för godstransporter.

Med svenskt körkort jämföras körkort som utfärdats i en annan stat inom EES. Ett sådant körkort gäller i Sverige enligt sitt innehåll.

kompetensbevis om grundläggande kompetens för godstransporter.

3 §

En förare som förvärvat ett yrkeskompetensbevis för grundläggande kompetens genom grundutbildning enligt 4 kap. 1 § för fordon som kräver *förarbehörigheten C* eller CE får från och med 18 års ålder utföra godstransporter med sådana fordon.

En förare som förvärvat ett yrkeskompetensbevis för grundläggande kompetens genom grundutbildning enligt 4 kap. 1 § för fordon som kräver *körkortsbehörigheten C* eller CE får från och med 18 års ålder utföra godstransporter med sådana fordon.

4 §

En förare som förvärvat ett yrkeskompetensbevis för grundläggande kompetens genom en förkortad grundutbildning enligt 4 kap. 2 § för fordon som kräver *förarbehörigheten C* eller CE får från och med 21 års ålder utföra godstransporter med sådana fordon.

En förare som förvärvat ett yrkeskompetensbevis för grundläggande kompetens genom en förkortad grundutbildning enligt 4 kap. 2 § för fordon som kräver *körkortsbehörigheten C* eller CE får från och med 21 års ålder utföra godstransporter med sådana fordon.

4 a §

En förare som förvärvat ett yrkeskompetensbevis för grundläggande kompetens genom grundutbildning för fordon som kräver körkortsbehörigheten C1 eller C1E får från och med 18 års ålder utföra godstransporter med sådana fordon.

5 §³

En förare som förvärvat ett yrkeskompetensbevis för grundläggande kompetens genom grundutbildning enligt 4 kap. 1 § för fordon som kräver *förarbehörigheten D* eller DE får från och med 21 års ålder utföra persontransporter med sådana fordon.

En förare som förvärvat ett yrkeskompetensbevis för grundläggande kompetens genom grundutbildning enligt 4 kap. 1 § för fordon som kräver *körkortsbehörigheten D* eller DE får från och med 21 års ålder utföra persontransporter med sådana fordon.

³ Senaste lydelse 2010:487.

Om den grundutbildning som anges i första stycket ägt rum inom gymnasieskolan eller motsvarande utbildning, får persontransporter med sådana fordon utföras av föraren från och med 20 års ålder. Sådana transporter får dock utföras av föraren från och med 18 års ålder, om fordonet

- körs utan passagerare, eller
- används för persontransporter i linjetrafik, där linjens längd inte överstiger 50 kilometer.

6 §⁴

En förare som förvärvat ett yrkeskompetensbevis för grundläggande kompetens genom en förkortad grundutbildning enligt 4 kap. 2 § för fordon som kräver *förarbehörigheten* D eller DE får från och med 23 års ålder utföra persontransporter med sådana fordon. Sådana transporter får dock utföras av föraren från och med 21 års ålder, om fordonet används i linjetrafik och linjens längd inte överstiger 50 kilometer.

En förare som förvärvat ett yrkeskompetensbevis för grundläggande kompetens genom en förkortad grundutbildning enligt 4 kap. 2 § för fordon som kräver *körkortsbehörigheten* D eller DE får från och med 23 års ålder utföra persontransporter med sådana fordon. Sådana transporter får dock utföras av föraren från och med 21 års ålder, om fordonet används i linjetrafik och linjens längd inte överstiger 50 kilometer.

7 §⁵

En förare som förvärvat ett yrkeskompetensbevis för grundläggande kompetens genom grundutbildning för fordon som kräver körkortsbehörigheten D1 eller D1E får från och med 21 års ålder utföra persontransporter med sådana fordon.

Om den grundutbildning som anges i första stycket har skett enligt 4 kap. 1 § och ägt rum inom gymnasieskolan eller motsvarande utbildning, får persontransporter med sådana fordon utföras av föraren från och med 18 års ålder.

⁴ Senaste lydelse 2010:487.

⁵ Tidigare 7 § upphävd genom 2010:487.

4 kap.

3 §

Den som deltar i grundutbildning för att förvärva grundläggande kompetens ska körträna med sådant fordon som kompetensen avser. Körträningen ska ske under uppsikt av en lärare hos den som bedriver utbildningsverksamhet enligt denna lag.

Vid körträning med någon som inte har *förarbehörighet* för fordonet gäller bestämmelserna om övningskörning i 4 kap. körkortslagen (1998:488).

Vid körträning med någon som inte har *körkortsbehörighet* för fordonet gäller bestämmelserna om övningskörning i 4 kap. körkortslagen (1998:488).

6 kap.

1 §

Den myndighet som regeringen bestämmer ska utfärda ett yrkeskompetensbevis till en förare som genomgått den utbildning som föreskrivs i denna lag. I beviset ska en gemenskapskod anges.

Myndigheten ska utfärda ett nytt yrkeskompetensbevis när föraren genomgått en fortbildning.

Ett yrkeskompetensbevis får endast utfärdas till föraren om han eller hon innehar ett giltigt körkort med den *förarbehörighet* som beviset avser.

Ett yrkeskompetensbevis får endast utfärdas till föraren om han eller hon innehar ett giltigt körkort med den *körkortsbehörighet* som beviset avser.

Ett yrkeskompetensbevis är giltigt i fem år från den dag det utfärdades.

Denna lag träder i kraft den 19 januari 2013.